

IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKOJ REVIZIJI

OPĆINE RAVNO

2022.

Broj: 01-02-07-11-2-3902-7/22

Sarajevo, septembar 2023.

SADRŽAJ

I.	IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA	1
1.	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA	1
2.	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI USKLAĐENOSTI	3
II.	REZIME DATIH PREPORUKA.....	6
III.	KRITERIJI ZA FINANSIJSKU REVIZIJU.....	9
IV.	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI.....	10
1.	UVOD	10
2.	PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE.....	11
3.	PRAĆENJE PRIMJENE PREPORUKA I ANALIZA PREDUZETIH MJERA	11
4.	SISTEM INTERNIH KONTROLA	13
5.	PLANIRANJE I IZVJEŠTAVANJE	16
5.1	Izrada i donošenje budžeta	16
5.2	Izještavanje.....	17
6.	FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI	17
6.1	GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU BUDŽETA.....	18
6.1.1	Prihodi i primici	18
6.1.1.1	Prihodi od poreza	18
6.1.1.2	Neporezni prihodi	18
6.1.1.3	Primljeni transferi i donacije.....	19
6.1.1.4	Primici od zaduživanja.....	19
6.1.2	Rashodi, izdaci i finansiranje.....	19
6.1.2.1	Plaće i naknade troškova zaposlenih	20
6.1.2.2	Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge.....	23
6.1.2.3	Tekući transferi i drugi tekući rashodi	25
6.1.2.4	Izdaci za nabavku stalnih sredstava.....	26
6.1.2.5	Izdaci za otplatu dugova	27
6.1.3	Finansijski rezultat.....	27
6.2	BILANS STANJA.....	29
6.2.1	Gotovina, kratkoročna potraživanja, razgraničenja i zalihe.....	29
6.2.2	Stalna sredstva	29
6.2.3	Kratkoročne obaveze i razgraničenja.....	30
6.2.4	Dugoročne obaveze i razgraničenja	31
6.2.5	Izvori sredstava	31
6.2.6	Popis sredstava i obaveza.....	32
6.3	IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA	32
7.	JAVNE NABAVKE	33
8.	KOMENTARI NA NACRT IZVJEŠTAJA.....	34
V.	PRILOZI	35
1.	GODIŠNJI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI.....	35
2.	IZJAVA RUKOVODSTVA	35

I. IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Izvještaj nezavisnog revizora daje se na osnovu provedene finansijske revizije, koja obuhvata reviziju finansijskih izvještaja i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

1. IZVJEŠTAJ O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA

Negativno mišljenje

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja **Općine Ravno (u daljnjem tekstu: Općina)**, koji obuhvataju: Bilans stanja na 31. 12. 2022. godine, Račun prihoda i rashoda, Izvještaj o novčanim tokovima, Izvještaj o kapitalnim izdacima i finansiranju, Posebne podatke o plaćama i broju zaposlenih, Godišnji izvještaj o izvršenju budžeta za godinu koja se završava na taj dan, te Analizu iskaza – tekstualni dio, uključujući i rezime značajnih računovodstvenih politika.

Prema našem mišljenju, zbog važnosti pitanja opisanih u odjeljku *Osnova za negativno mišljenje*, finansijski izvještaji ne prikazuju istinito i fer, u svim materijalnim aspektima, finansijski položaj Općine na 31. 12. 2022. godine, novčane tokove i izvršenje budžeta za godinu koja se završava na taj dan, u skladu s prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja.

Osnova za negativno mišljenje

Kao što je navedeno u Izvještaju:

1. Nisu donesene vlastite računovodstvene politike, a nisu primijenjene ni Računovodstvene politike za federalne budžetske korisnike i trezor. Knjigovodstvo se ne vodi u skladu sa analitičkim kontnim planom za budžetske korisnike, a nisu uspostavljene ni obavezne pomoćne knjige. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH (tačka 4. Izvještaja);
2. Kapitalni transferi u iznosu od najmanje 106.287 KM iskazani su na poziciji tekućih transfera, a naknade za prevoz na posao i s posla u iznosu od 40.209 KM u okviru izdataka za materijal i usluge. Navedeno nije u skladu sa odredbama Zakona o budžetima u FBiH i Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH (tačke 5.1, 6.1.2.2 i 6.1.2.3 Izvještaja);
3. Rashodi i izdaci u iznosu od najmanje 489.013 KM, kao i plaće i naknade troškova zaposlenih, nisu evidentirani niti priznati na osnovu nastanka poslovnog događaja, već u momentu plaćanja. Kratkoročne tekuće obaveze prema dobavljačima u iznosu od najmanje 346.972 KM nisu knjigovodstveno evidentirane. Navedeno nije u skladu sa računovodstvenim principom modificiranog nastanka događaja i odredbama Zakona o budžetima u FBiH, Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH i Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH (tačke 6.1.2.4 i 6.2.3 Izvještaja);
4. Bilans stanja ne daje pregled stanja kratkoročnih potraživanja i razgraničenja jer se knjigovodstveno ne evidentiraju u Glavnu knjigu, nisu prezentirane vjerodostojne knjigovodstvene isprave, niti su uspostavljene njihove pomoćne evidencije. Navedeno nije u skladu s odredbama Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH (6.2.1 Izvještaja);

5. Ne možemo potvrditi strukturu stalnih sredstava u iznosu od 8.868.571 KM jer se ne vode pomoćne knjige, knjigovodstveno evidentiranje se ne vrši na odgovarajućim kontima, amortizacija je obračunata na cjelokupan iznos sredstava, a ne na pojedinačna sredstva. Stalna sredstva u pripremi u iznosu od 447.615 KM, koja se odnose na projekte vodoopskrbe i rekonstrukcije lokalnih cesta, nisu evidentirana u Glavnoj knjizi. Revalorizacija stalnih sredstava nije izvršena, iako je inflacija na godišnjem nivou iznosila preko 10%. Navedeno nije u skladu sa Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH (tačka 6.2.2 Izvještaja);
6. Izvore stalnih sredstava koji su iskazani u iznosu od 8.261.347 KM ne možemo potvrditi jer se stalna sredstva ne evidentiraju na propisani način, a dugoročne obaveze po osnovu kredita nisu knjigovodstveno evidentirane na poziciji izvora novčanih sredstava. Neraspoređeni višak rashoda nad prihodima nismo potvrdili jer se rashodi i izdaci ne priznaju u izvještajnom periodu na koji se odnose nezavisno o plaćanju. Navedeno nije u skladu sa odredbama Zakona o budžetima u FBiH i Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH (tačka 6.2.5 Izvještaja).

Reviziju finansijskih izvještaja obavili smo u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine i INTOSAI Okvirom profesionalnih objava.¹ Primijenjeni principi i standardi su ISSAI 100 – Osnovni principi revizije javnog sektora, ISSAI 140 – Kontrola kvaliteta u vrhovnim revizijskim institucijama, ISSAI 200 – Principi finansijske revizije i ISSAI 2000–2899 – standardi finansijske revizije. Naše odgovornosti prema INTOSAI Okviru profesionalnih objava detaljnije su opisane u odjeljku *Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja*.

Nezavisni smo od Općine u skladu s ISSAI-jem 130 – Etički kodeks, te u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju, i ispunili smo ostale etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima.

Vjerujemo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da osiguraju osnovu za naše negativno mišljenje.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izvještaje

Rukovodstvo Općine odgovorno je za izradu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u skladu s prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja u Federaciji Bosne i Hercegovine. Ova odgovornost podrazumijeva i kreiranje, primjenu i održavanje internih kontrola, relevantnih za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze usljed prevare ili greške, odgovarajuća objelodanjivanja relevantnih informacija u napomenama uz finansijske izvještaje, kao i odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procjena koje su razumne u datim okolnostima.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome da li su finansijski izvještaji kao cjelina bez značajnog pogrešnog prikaza usljed prevare ili greške, kao i izdati izvještaj nezavisnog revizora koji uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je visok nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija, obavljena u skladu s INTOSAI Okvirom profesionalnih objava, uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati usljed prevare ili greške i smatraju se značajnim ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili zbirno, utiču na ekonomske odluke korisnika donesene na osnovu tih finansijskih izvještaja.

¹ Odluka o usvajanju i objavi INTOSAI Okvira profesionalnih objava („Sl. novine FBiH“, broj 59/22). INTOSAI Okvir profesionalnih objava (engl. IFPP) čini tri nivoa objava: INTOSAI principi (INTOSAI-P), međunarodni standardi vrhovnih revizijskih institucija (ISSAI) i INTOSAI smjernice (GUID).

Kao dio revizije, u skladu s INTOSAI Okvirom profesionalnih objava, stvaramo profesionalne procjene i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi također:

- prepoznamo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikazivanja finansijskih izvještaja, zbog prevare ili greške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dovoljni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikazivanja, nastalog usljed prevare, veći je od rizika nastalog usljed greške, jer prevara može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno izostavljanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje internih kontrola;
- stičemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u datim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o uspješnosti internih kontrola Općine;
- ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena, kao i povezanih objava rukovodstva;
- ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i odražavaju li finansijski izvještaji transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kojim se postiže fer prezentacija.

Mi komuniciramo s rukovodstvom, između ostalih pitanja, i u vezi s planiranim djelokrugom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i one u vezi sa značajnim nedostacima u internim kontrolama, koji su otkriveni tokom revizije.

2. IZVJEŠTAJ O REVIZIJI USKLAĐENOSTI

Negativno mišljenje

Uz reviziju finansijskih izvještaja **Općine Ravno za 2022. godinu** izvršili smo i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

Prema našem mišljenju, zbog važnosti pitanja opisanih u odjeljku *Osnova za negativno mišljenje*, aktivnosti, finansijske transakcije i informacije Općine za 2022. godinu nisu u skladu, u svim materijalnim aspektima, sa zakonima i drugim propisima koji su definisani kao kriteriji za datu reviziju.

Osnova za negativno mišljenje

Kao što je navedeno u Izvještaju:

1. **Općina nije uspostavila registar budžetskih korisnika, niti je uspostavljen trezorski sistem poslovanja u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Zakonom o trezoru u FBiH (tačka 4. Izvještaja);**
2. **Nisu poduzete aktivnosti na uspostavljanju sistema internih kontrola zasnovanog na COSO modelu. Koordinator za finansijsko upravljanje i kontrolu nije imenovan, a pojedina ključna radna mjesta nisu popunjena. Ne vrši se identifikacija i procjena uticaja rizika, značajni procesi nisu uređeni pisanim aktima, a pojedini interni akti nisu dosljedno primijenjeni. Ovo je imalo za posljedicu neusklađenost poslovanja sa propisima, što nije u skladu sa odredbama Zakona o budžetima u FBiH i Zakona o finansijskom upravljanju i kontroli u FBiH (tačka 4. Izvještaja);**

3. Nisu poštovani rokovi izrade Budžeta, Nacrt budžeta ne sadrži rashode i izdatke iskazane po izvorima finansiranja, a nisu se sačinjavali ni operativni planovi i planovi novčanih tokova. Stvoreni su rashodi i izdaci preko iznosa odobrenih budžetom. Navedeno nije u skladu s odredbama Zakona o budžetima u FBiH i Odluke o izvršenju Budžeta Općine (tačka 5.1 i 6.1.2 Izvještaja);
4. Korištene su osnovice za obračun plaća u iznosima od 348 KM i 365 KM, što nije u skladu sa Odlukom o izvršenju budžeta Općine, kojom je utvrđeno da osnovica za obračun plaće iznosi 315 KM (tačka 6.1.2.1 Izvještaja);
5. Odlukom o radnom vremenu definisano je puno radno vrijeme u trajanju od 40 sati sedmično, dok je raspored radnog vremena utvrđen na način da se pauza računa u puno radno vrijeme. Ovo je imalo za posljedicu da radno vrijeme bez pauze traje 37,5 sati, što nije u skladu sa odredbama Zakona o radu. Evidencija o radnom vremenu nije uspostavljena, iako je obaveza njenog vođenja utvrđena Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim licima angažovanim na radu. Zbog navedenog ne možemo potvrditi da su zaposlenici bili prisutni i obavljali poslove u utvrđenom radnom vremenu (tačka 6.1.2.1 Izvještaja);
6. Općina nije zaključila ugovore sa korisnicima sredstava tekućih transfera neprofitnim organizacijama kako bi se osigurao nadzor nad namjenskim trošenjem i poduzele aktivnosti povrata novca u slučaju nenamjenskog utroška. Određeni korisnici transfera nisu dostavljali izvještaje o namjenskom utrošku te nije izvršen nadzor nad njihovim korištenjem. Navedeno nije u skladu s odredbama Zakona o budžetima u FBiH (tačka 6.1.2.3 Izvještaja);
7. Godišnji popis imovine i obaveza nije proveden u cijelosti, jer komisija za popis u svom izvještaju nije konstatovala stvarno stanje stalnih sredstava i obaveza, te nije izvršila usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH, Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH (tačka 6.2.6 Izvještaja).

Reviziju usklađenosti izvršili smo u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine i INTOSAI Okvirom profesionalnih objava. Primijenjeni principi i standardi su ISSAI 100 – Osnovni principi revizije javnog sektora, ISSAI 140 – Kontrola kvaliteta u vrhovnim revizijskim institucijama, ISSAI 400 – Principi revizije usklađenosti i ISSAI 4000 – Standard za reviziju usklađenosti. Naše odgovornosti prema INTOSAI Okviru profesionalnih objava detaljnije su opisane u odjeljku *Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti*.

Nezavisni smo od Općine u skladu s ISSAI-jem 130 – Etički kodeks, kao i u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju, i ispunili smo ostale etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima.

Vjerujemo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da osiguraju osnovu za naše negativno mišljenje.

Odgovornost rukovodstva za usklađenost

Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, rukovodstvo Općine odgovorno je da osigura da aktivnosti, finansijske transakcije i informacije budu u skladu s propisima kojima su regulisane i potvrdi da je tokom fiskalne godine obezbijedilo namjensko, svrsishodno i zakonito korištenje raspoloživih sredstava za ostvarivanje utvrđenih ciljeva, te ekonomično, efikasno i efektivno funkcionisanje sistema finansijskog upravljanja i kontrole.

Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti

Pored odgovornosti da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima, naša odgovornost podrazumijeva i izražavanje mišljenja o tome da li su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije, u svim materijalnim aspektima, u skladu sa zakonima i drugim propisima kojima su regulisane. **Razumno uvjerenje je visok nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija, obavljena u skladu s INTOSAI Okvirom profesionalnih objava, uvijek otkriti značajnu neusklađenost kada ona postoji.** Odgovornost revizora uključuje obavljanje procedura kako bi pribavili revizijske dokaze o tome da li se sredstva koriste za odgovarajuće namjene i da li je poslovanje Općine, prema definisanim kriterijima, usklađeno sa zakonima i drugim propisima. Procedure podrazumijevaju procjenu rizika od značajnih neusklađenosti sa zakonima i propisima koji regulišu poslovanje subjekta revizije. Također, naša odgovornost podrazumijeva i ocjenu finansijskog upravljanja, funkcije interne revizije i sistema internih kontrola.

Sarajevo, 29. 9. 2023. godine

ZAMJENIK GENERALNOG REVIZORA

Dragan Kolobarić, s.r.

GENERALNI REVIZOR

Dževad Nekić, s.r.

II. REZIME DATIH PREPORUKA

REDNI BROJ	PREPORUKA	POGLAVLJE/TAČKA
1. *	Uvesti trezorski sistem poslovanja, te uspostaviti registar budžetskih korisnika i objaviti ga u službenim novinama u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH.	4.
2.	Imenovati koordinatora za finansijsko upravljanje i kontrolu, izvršiti identifikovanje i procjenu rizika, te donijeti strategiju upravljanja rizicima i registar rizika.	4.
3.	Sačiniti mapu procesa, donijeti nedostajuće interne akte, a postojeće usaglasiti s propisima koji su na snazi i dosljedno ih primjenjivati.	4.
4.	Uspostaviti obavezne pomoćne knjige, u skladu s Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH.	4.
5. *	Uspostaviti potpun i pouzdan računovodstveni sistem, na način da se sve transakcije i svi nastali poslovni događaji blagovremeno evidentiraju u poslovne knjige, u skladu sa odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH, Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH.	4.
6. *	Preispitati ranija knjiženja u Glavnoj knjizi u vezi sa primjenom modificiranog računovodstvenog principa nastanka događaja, te u skladu s konstatovanim provesti korektivna knjiženja.	4.
7. *	Postojeći računovodstveni program dograditi, kako bi se računovodstvo i knjigovodstvo uspostavilo na način propisan Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH, Zakonom o budžetima u FBiH i Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH.	4.
8. *	Izjavu o fiskalnoj odgovornosti dostavljati u skladu sa rokovima propisanim Pravilnikom o obliku, sadržaju, načinu popunjavanja i predaji izjave o fiskalnoj odgovornosti.	4.
9.	Donijeti Plan integriteta s ciljem identifikovanja aktivnosti osjetljivih na nepravilnosti i korupciju.	4.
10.	Poštivati rokove za izradu budžeta, te sačinjavati planove novčanih tokova i operativne planove u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH, a Odlukom o izvršenju budžeta detaljno urediti način izvršenje svih pozicija rashoda.	5.1
11. *	Rashode i izdatke planirati Budžetom i knjigovodstveno evidentirati u skladu s kontnim planom koji je dio Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH.	5.1
12.	Godišnji izvještaj o radu sačinjavati u skladu sa odredbama Uredbe o trogodišnjem i godišnjem planiranju rada, monitoringu i izvještavanju u FBiH.	5.2
13.	Analizu iskaza (tekstualni dio), kao dio godišnjih finansijskih izvještaja, sačinjavati na način da sadrži sve elemente, u skladu sa Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.	6.
14. *	Uspostaviti cjelovite evidencije o primljenim namjenskim sredstvima i njihovom utrošku.	6.1.1.3
15.	Obaveze na teret budžeta tekuće godine preuzimati samo za namjene i do visine utvrđene u posebnom dijelu budžeta, u skladu sa Zakonom o budžetima FBiH i Odlukom o izvršenju Budžeta.	6.1.2

16. *	Rashode i izdatke priznavati na osnovu nastanka poslovnog događaja (obaveze) i u izvještajnom periodu na koji se odnose, nezavisno od plaćanja, u skladu s odredbama Zakona o budžetima u FBiH.	6.1.2
17.	Koeficijente i platne razrede izabranih dužnosnika, nositelja izvršnih dužnosti, savjetnika i namještenika, kao i obračun plaća i naknada zaposlenih uskladiti sa Zakonom o plaćama i naknadama plaća u organima vlasti FBiH.	6.1.2.1
18.	Topli obrok obračunavati i isplaćivati u skladu sa odredbama Zakona o plaćama i naknadama u organima vlasti FBiH.	6.1.2.1
19.	Usaglasiti odredbe Odluke o radnom vremenu u dijelu koji se odnosi na raspored radnog vremena kako bi se osiguralo da puno radno vrijeme traje 40 sati sedmično, kako je definisano Zakonom o radu i voditi dnevne evidencije o radnom vremenu zaposlenika u skladu s odredbama Pravilnika o sadržaju i načinu vođenja evidencije o zaposlenicima i drugim licima angažovanim na radu.	6.1.2.1
20.	Ocjenjivanje državnih službenika i namještenika vršiti u skladu s važećim propisima.	6.1.2.1
21. *	Pravilnikom o korištenju poklona i sredstava reprezentacije definisati visinu do koje se mogu koristiti sredstva reprezentacije te vršiti ovjeru i kontrolu faktura koje se odnose na ove izdatke.	6.1.2.2
22.	Vijećničke paušale isplaćivati samo ukoliko je vijećnik bio prisutan na sjednici u skladu s Odlukom o utvrđivanju paušala vijećnicima u Općinskom vijeću Ravno.	6.1.2.2
23. *	Troškove prijevoza za zaposlenike obračunavati i isplaćivati u skladu sa Zakonom o plaćama i naknadama u organima vlasti FBiH.	6.1.2.2
24.	Pravilnikom o načinu i uslovima korištenja mobilnih telefona utvrditi način tretiranja prekoračenih iznosa mobilne telefonije.	6.1.2.2
25. *	Potrebno je da Općina sa korisnicima dodijeljenih sredstava neprofitnim organizacijama potpisuje ugovore kojima će se utvrditi međusobna prava i obaveze, uključujući obavezu dostavljanja izvještaja o namjenskom utrošku sredstava, te da vrši nadzor nad namjenskim utroškom.	6.1.2.3
26.	Dosljedno se pridržavati odredbi Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH koji se odnosi na način zatvaranja konta prihoda i primitaka, te rashoda i izdataka na kraju godine, utvrditi stvarno stanje konta neraspoređenog viška prihoda i rashoda, te shodno tome provesti korektivna knjiženja.	6.1.3
27.	Osigurati da se svi javni prihodi uplaćuju na depozitni račun Općine, u skladu sa Zakonom o trezoru u FBiH.	6.2.1
28.	Kratkoročna potraživanja knjigovodstveno evidentirati u Glavnoj knjizi, te uspostaviti njihove pomoćne evidencije.	6.2.1
29.	Izvršiti analizu i uvid u stvarno stanje stalnih sredstava i u skladu s tim izvršiti njihovo evidentiranje, te voditi pomoćnu knjigu kapitalne imovine, a stalna sredstva evidentirati na pripadajućim analitičkim kontima, u skladu sa Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH.	6.2.2
30.	Izvršiti revalorizaciju stalnih sredstava za 2022. godinu u skladu s članom 18. Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH, članom 66. Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH.	6.2.2
31.	Dugoročne obaveze po osnovu kredita knjigovodstveno evidentirati na poziciji izvora novčanih sredstava, u skladu s Pravilnikom o	6.2.4

	knjigovodstvu budžeta i Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i trezor.	
32. *	Popisom utvrditi stvarno stanje imovine i obaveza, izvršiti usaglašavanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem, a prilikom formiranja popisnih komisija voditi računa da se u komisije ne imenuju osobe koje su materijalno i finansijski zadužene za sredstva koja se popisuju.	6.2.6
33.	Donositi Plan javnih nabavki, a obavještenja i izvještaje o postupcima nabavki sačinjavati i objavljivati u skladu sa odredbama Zakona o javnim nabavkama.	7.
34. *	Prilikom nabavki usluga reprezentacije i ugovorenih usluga provoditi postupke nabavki i zaključivati Ugovore sa dobavljačima, u skladu sa odredbama Zakona o javnim nabavkama.	7.

* nerealizovane preporuke iz prethodnog perioda (13)

III. KRITERIJI ZA FINANSIJSKU REVIZIJU

Ured za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine u okviru finansijske revizije provodi reviziju finansijskih izvještaja i reviziju usklađenosti. Revizija finansijskih izvještaja i revizija usklađenosti podrazumijevaju proces objektivnog prikupljanja i procjenjivanja dokaza kako bi se utvrdilo da li su predmeti revizije, tj. finansijski izvještaji, kao i aktivnosti, finansijske transakcije i informacije, usklađeni s odgovarajućim kriterijima koji su sadržani u zakonima i drugim propisima. Kriteriji predstavljaju poredbene parametre koji se koriste kako bi se dala ocjena predmeta revizije.

Za obavljanje finansijske revizije korišteni su sljedeći kriteriji:

- Zakon o budžetima u FBiH;
 - Uredba o računovodstvu budžeta u FBiH;
 - Pravilnik o knjigovodstvu budžeta u FBiH;
 - Pravilnik o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH;
 - Odluka o izvršenju Budžeta Općine Ravno za 2022. godinu;
 - Budžet Općine Ravno za 2022. godinu;
 - Zakon o računovodstvu i reviziji u FBiH;
 - Zakon o principima lokalne samouprave u FBiH;
 - Statut Općine Ravno;
 - Zakon o trezoru u FBiH;
 - Zakon o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH;
 - Zakon o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH;
 - Zakon o državnoj službi u FBiH;
 - Zakon o namještenicima u organima državne službe u FBiH;
 - Zakon o plaćama i naknadama u organima vlasti FBiH;
 - Pravilnik o plaćama i naknadama državnih službenika i namještenika u Jedinostvenom općinskom tijelu uprave i stručnih službi Općine Ravno;
 - Odluka o utvrđivanju platnih razreda i koeficijenata za plaće, dodatka na plaću i naknada plaće izabranih dužnosnika, nositelja izvršnih dužnosti i savjetnika, državnih službenika i namještenika općine Ravno;
 - Zakon o komunalnim djelatnostima Hercegovačko-neretvanskog kantona;
 - Zakon o porezu na dohodak;
 - Zakon o doprinosima;
 - Zakon o javnim nabavkama;
- kao i drugi podzakonski akti navedenih zakona.

IV. IZVJEŠTAJ O REVIZIJI

1. UVOD

Općina Ravno je jedinica lokalne samouprave uspostavljena Zakonom o principima lokalne samouprave u Federaciji BiH², sa nadležnostima utvrđenim Ustavom Federacije BiH, navedenim Zakonom i Statutom Općine. Općina ima vlastite nadležnosti ustanovljene Ustavom i Zakonom i bavi se svim pitanjima od lokalnog značaja.

U nadležnosti Općine posebno spadaju: osiguranje i zaštita ljudskih prava i osnovnih sloboda; donošenje budžeta Općine; donošenje programa razvoja djelatnosti od značaja za funkcionisanje Općine; osiguravanje uslova za zaštitu životne okoline; osiguravanje, uspostavljanje i održavanje premjera i katastra zemljišta i evidencije prava na nekretninama; uređenje naselja, kvalitet stanovanja i komunalnih objekata, obavljanje komunalnih i drugih uslužnih djelatnosti, te lokalna infrastruktura (izgradnja, održavanje i korištenje lokalnih cesta, ulica, mostova i drugih javnih objekata od interesa za Općinu); lokalni saobraćaj; raspolaganje i upravljanje općinskom imovinom, te utvrđivanje i raspolaganje rentom na građevinskom zemljištu; vođenje urbanističke i stambene politike; osnivanje javnih ustanova i drugih pravnih lica radi ostvarivanja određenih privrednih, društvenih, komunalnih i drugih socijalnih interesa i potreba stanovništva; raspisivanje referenduma, javni zajam i odlučuje o zaduženju Općine; obavljanje razreza i naplate poreza, naknada i taksi koje pripadaju Općini; osiguravanje lokalne potrebe stanovništva u oblasti brige za djecu, obrazovanje i odgoj, javno zdravlje (ambulante, domovi zdravlja i sl.); osnivanje općinske službe i uređenje njihove organizacije i djelokruga, kao i drugi poslovi od lokalnog značaja, koji nisu isključeni iz nadležnosti, niti dodijeljeni u nadležnost nekog drugog nivoa vlasti.

Organi Općine su: Općinsko vijeće i Općinski načelnik. Općinsko vijeće (u daljnjem tekstu: Vijeće) je, prema Statutu, predstavničko tijelo građana Općine, koje funkciju vlasti vrši u skladu sa Zakonom i Statutom Općine. Vijeće broji 15 vijećnika. Načelnik je izvršni organ Općine, koji predstavlja i zastupa, donosi akte iz svoje nadležnosti, predlaže odluke i druge akte Vijeću. Vijećnici i načelnik biraju se na mandat od četiri godine neposredno na izborima, u skladu sa Izbornim zakonom BiH. Općina je osnivač javnih preduzeća JKP „Popovo“ d.o.o. Ravno i JP „Vjetrenica“ d.o.o. Ravno.

Jedinstveno općinsko tijelo uprave i stručnih službi Općine čine: Općinski načelnik, Općinsko vijeće (Stručna služba), Služba za opću upravu, društvene djelatnosti, zajedničke poslove i civilnu zaštitu, Služba za privredu, finansije i lokalni razvoj, Služba za graditeljstvo, prostorno uređenje, geodetske i imovinsko – pravne poslove. U okviru navedenih službi obavljaju se poslovi lokalne samouprave i upravni poslovi iz samoupravnog djelokruga Općine kao i poslovi kantonalne uprave preneseni na Općinu.

Pravilnikom o unutarnoj organizaciji i sistematizaciji Općinskih službi za upravu i drugih službi utvrđena je organizacija Jedinstvenog općinskog tijela uprave i stručnih službi Općine Ravno. Navedenim Pravilnikom sistematizovano je 30 radnih mjesta, dok je na 31. 12. 2022. godine bilo 15 zaposlenih.

Načelnik Općine je Andrija Šimunović, izabran na lokalnim izborima 2020. godine, kojem je ovo peti (uzastopni) mandat.

Sjedište Općine je u Ravnom, Trg Ruđera Boškovića b.b.

² „Službene novine FBiH“, br. 49/06

2. PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE

Predmet revizije su finansijski izvještaji Općine za 2022. godinu i usklađenost aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

Cilj je da se izrazi mišljenje o tome jesu li finansijski izvještaji pouzdani i da li bilansi u potpunosti odražavaju rezultate izvršenja budžeta. Revizijom će se procijeniti primjenjuje li rukovodstvo institucije zakone i propise i koristi li sredstva za odgovarajuće namjene, te ocijeniti finansijsko upravljanje, sistem internih kontrola i funkcija interne revizije.

Revizija je obavljena u skladu s internim planskim dokumentima, s prekidima u periodu od januara do septembra 2023. godine.

S obzirom na to da se revizija obavlja ispitivanjem na bazi uzorka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sistemu i sistemu internih kontrola, pojedine materijalno značajne greške mogu ostati neotkrivene.

3. PRAĆENJE PRIMJENE PREPORUKA I ANALIZA PREDUZETIH MJERA

Ured za reviziju institucija u FBiH (u daljnjem tekstu: Ured za reviziju) izvršio je finansijsku reviziju Općine Ravno za 2016. godinu, sačinio Izvještaj o izvršenoj reviziji i dao negativno mišljenje o finansijskim izvještajima i negativno mišljenje o usklađenosti. U Izvještaju je dato 20 preporuka s ciljem otklanjanja uočenih propusta i nedostataka. Općina nije postupila u skladu s članom 16. tačka 3. Zakona o reviziji institucija u FBiH i obavijestila o preduzetim radnjama s ciljem prevazilaženja nepravilnosti identifikovanih u revizorskom izvještaju. Revizijom je konstatovano da nisu preduzete odgovarajuće mjere s ciljem prevazilaženja identifikovanih nepravilnosti.

Uvidom u preduzete aktivnosti i analizom realizacije datih preporuka utvrdili smo sljedeće:

Realizovane preporuke	
1.	Prilikom sačinjavanja finansijskih izvještaja iskazana su stanja na identičnim pozicijama, kako je to stanje iskazano u Glavnoj knjizi.
2.	U postupcima dodjele ugovora putem konkurentskih zahtjeva, obavještenja o nabavci se objavljuju na portalu javnih nabavki, u skladu sa odredbama Zakona o javnim nabavkama.
Djelimično realizovane preporuke	
1.	Donesen je Pravilnik o internim kontrolama, ali pravilnik o računovodstvenim politikama nije.
2.	Donesen je Pravilnik o visini, načinu i postupku ostvarivanja prava na naknadu za prijevoz na posao i prijevoz sa posla, ali njegove odredbe nisu primijenjene.
3.	Donesen je pravilnik kojim se uređuje način korištenja sredstava reprezentacije, ali on nije dosljedno primijenjen.
4.	Načelnik je sačinio i dostavio izjavu o fiskalnoj odgovornosti, ali ne u roku koji je utvrđen odredbama Pravilnika o obliku, sadržaju i načinu popunjavanja i predaje izjave o fiskalnoj odgovornosti.
5.	Za provedene postupke javnih nabavki odabrane su odgovarajuće vrste postupaka. Međutim, za nabavke određenih roba i usluga nisu provedene procedure propisane Zakonom o javnim nabavkama.

Nerealizovane preporuke	
1.	Uspostaviti potpun i pouzdan računovodstveni sistem, na način da se sve transakcije i svi nastali poslovni događaji blagovremeno evidentiraju u poslovne knjige, u skladu sa odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH, Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH.
2.	Postojeći računovodstveni program dograditi, kako bi isti osiguravao sve potrebne knjigovodstvene podatke.
3.	Rashode priznavati na osnovu nastanka poslovnog događaja, odnosno, obaveze, u izvještajnom periodu na koji se odnose, u skladu sa članom 76. Zakona o budžetima u Federaciji BiH, članom 16. Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH i članom 35. Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH.
4.	Poduzeti aktivnosti na uspostavi trezorskog poslovanja u skladu sa članom 27. Zakona o trezoru u FBiH.
5.	Kod pripreme i izrade budžeta, kao i kod budžetskog izvještavanja dosljedno se pridržavati odredbi Zakona o budžetima u FBiH i Pravilnika o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.
6.	Uspostaviti cjelovite evidencije prikupljenih namjenskih sredstava, kao i evidencije realizacije namjenskih sredstava za definisane namjene.
7.	U cilju fer i istinitog iskazivanja stanja u finansijskim izvještajima neutrošena namjenska sredstva iskazivati na poziciji razgraničenih prihoda, kako je to propisano članom 56. Računovodstvenih politika za federalne budžetske korisnike i trezor.
8.	Rashode priznavati i računovodstveno evidentirati u momentu nastanka, tj. u periodu na koji se isti i odnose.
9.	Tekuće transfere, za koje budžetom nije definisan krajnji korisnik, realizovati na osnovu unaprijed definisanih kriterija, kako je to predviđeno Odlukom o izvršenju budžeta.
10.	Poslovne promjene u sistemu Glavne knjige knjigovodstveno evidentirati na način definisan odredbama Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH.
11.	Provedenim popisom utvrditi stvarno stanje imovine, obaveza i potraživanja, te izvršiti usuglašavanje knjigovodstvenog stanja sa stanjem utvrđenim popisom, kako je to predviđeno odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH, Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH.
Preporuke za koje nije izvršena ocjena postupanja	
1.	Uspostaviti internu reviziju u skladu sa Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH i Pravilnikom o kriterijima za uspostavljanje Jedinice za internu reviziju u javnom sektoru u FBiH. Ocjena postupanja po preporuci nije izvršena, jer u skladu sa Zakonom o internoj reviziji i navedenim Pravilnikom Općina nije u obavezi uspostaviti jedinicu interne revizije.
2.	Nabavku i servisiranje opreme evidentirati u skladu sa odredbama Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH. Ocjena preporuke nije izvršena jer nije bilo rashoda i izdataka po ovom osnovu.

Nakon izvršene revizije za 2022. godinu date su ukupno 34 preporuke, od čega su 21 nova i 13 preporuka koje su već date u Izvještaju o finansijskoj reviziji za 2016. godinu (11 nerealizovanih i pet djelimično realizovanih preporuka).³

Postupanje po Pismu menadžmentu

U toku obavljene prethodne revizije konstatovali smo da postoje određene slabosti sistema internih kontrola, koje mogu uticati na finansijske izvještaje i pravilnost poslovanja. Putem pisma menadžmentu koje je dostavljeno nakon obavljene prethodne revizije obavijestili smo o slabostima i dali odgovarajuće preporuke, kako bi se poduzele aktivnosti s ciljem njihovog otklanjanja prije sačinjavanja godišnjih finansijskih izvještaja za 2022. godinu, i kako se one ne bi ponovile u izvještaju o finansijskoj reviziji za 2022. godinu.

U pismu menadžmentu dato je devet preporuka, od kojih su dvije djelimično implementirane do dana sačinjavanja izvještaja o finansijskoj reviziji, a ostale nisu implementirane.

Preporuke koje su djelimično implementirane ili nisu nikako, ponovit će se u okviru izvještaja.

4. SISTEM INTERNIH KONTROLA

Cilj sistema internih kontrola je da osigura razumno uvjerenje da Općina u poslovanju upravlja javnim sredstvima zakonito, transparentno, ekonomično, efikasno i efektivno, odnosno da interne kontrole funkcionišu u skladu s važećom regulativom.

Finansijsko upravljanje i kontrola

Finansijsko upravljanje i kontrola je sveobuhvatan sistem internih kontrola koji uspostavljaju i za koji su odgovorni rukovodioci korisnika javnih sredstava, a kojim se upravljajući rizicima osigurava razumno uvjerenje da će se u ostvarivanju ciljeva budžetska i druga sredstva koristiti pravilno, ekonomično, efikasno i efektivno. Sistem internih kontrola uspostavlja se donošenjem internih propisa i akata u skladu sa važećom regulativom.

Zakon o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH,⁴ Pravilnik o provođenju finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u FBiH⁵ i Standardi interne kontrole u javnom sektoru u FBiH⁶ nalažu uspostavljanje, vođenje i procjenu sistema internih kontrola na osnovu COSO modela.

Faktor koji najviše utiče na funkcionalnost sistema internih kontrola je povoljno **kontrolno okruženje**, koje prvenstveno dolazi do izražaja kroz organizacijsku strukturu, način rukovođenja i poštivanje postojećih zakonskih propisa.

Vijeće je 2005. godine donijelo Statut, kojim se uređuje samoupravni djelokrug Općine, organizacija ovlaštenja i način rada općinskih tijela, oblici neposrednog učešća građana u odlučivanju, mjesna samouprava, organizacija i rad javnih službi, imovina i finansiranje Općine, oblici saradnje i povezivanja sa jedinicama lokalne samouprave i uprave u zemlji i inostranstvu, te druga pitanja od značaja za utvrđivanje prava, obaveza i odgovornosti Općine.

Općina je bila u obavezi da do aprila 2017. godine uspostavi trezorski način poslovanja javnim sredstvima i da uskladi svoje propise s odredbama Zakona o trezoru u FBiH. Međutim, još uvijek nije donesena odluka o uspostavi trezorskog poslovanja, niti je izvršeno usklađivanje propisa sa navedenim Zakonom.

³ Tri nerealizovane preporuke koje se odnose na evidentiranje rashoda i izdataka u momentu njihovog nastanka spojene su u jednu preporuku, a dvije nerealizovane preporuke koje su se odnosile na evidencije namjenskih prihoda također su spojene u jednu preporuku.

⁴ „Sl. novine FBiH“, br. 38/16

⁵ „Sl. novine FBiH“, br. 6/17 i 3/19

⁶ „Sl. novine FBiH“, br. 75/16

Općina nije uspostavila registar budžetskih korisnika, što je obaveza u skladu s odredbama Zakona o budžetima u FBiH⁷ i Pravilnika o utvrđivanju i načinu vođenja registra budžetskih korisnika Budžeta u FBiH.⁸

Odlukom o osnivanju službi za upravu Općine Ravno iz 2011. godine osnovane su općinske službe, utvrđen je njihov djelokrug rada i rukovođenje, te su uređena druga pitanja od značaja za njihov rad. Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji Općinskih službi za upravu i drugih službi iz 2017. godine, sa izmjenama i dopunama u 2018. i 2019. godini utvrđena je organizacija Jedinственог općinskog tijela uprave i stručnih službi Općine Ravno. Također, u vezi s kontrolnim okruženjem, ističemo da pojedina ključna radna mjesta nisu popunjena. Naprimjer, pomoćnik načelnika u Službi za privredu, finansije i lokalni ekonomski razvoj je krajem 2022. godine otišao u penziju, a pozicija pomoćnika načelnika u Službi za graditeljstvo, prostorno uređenje, geodetske i imovinsko-pravne poslove takođe je nepopunjena.

Općina nije imenovala koordinatora za finansijsko upravljanje i kontrolu, što je obaveza u skladu sa Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH i Pravilnikom o provođenju finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u FBiH.

Kada je u pitanju **upravljanje rizicima**, Općina ne vrši identifikovanje i procjenu uticaja rizika za ključne segmente poslovanja, a nije sačinjen ni registar rizika.

Kontrolne aktivnosti zasnivaju se na pisanim pravilima i procedurama koje se uspostavljaju radi ostvarenja ciljeva korisnika javnih sredstava smanjenjem rizika na prihvatljiv nivo.

U skladu s Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i Trezor⁹ Općina je dužna donijeti svoje računovodstvene politike, koje u svrhu ispunjenja uslova za osiguranje provođenja jedinstvenih računovodstvenih procedura na teritoriji FBiH ne smiju odstupati od zakona i drugih propisa i ovih Računovodstvenih politika. Međutim, Općina nije donijela vlastite računovodstvene politike, nije donesena ni odluka o primjeni Računovodstvenih politika za federalne budžetske korisnike i Trezor, niti su one dosljedno primijenjene.

Pravilnik o plaćama i naknadama državnih službenika u Jedinственом općinskom tijelu uprave i stručnih službi Općine Ravno iz 2015. godine nije usklađen sa Zakonom o plaćama i naknadama u organima vlasti u FBiH¹⁰ u dijelu utvrđenih koeficijenata.

Zakonom o budžetima u FBiH utvrđeno je da se budžetsko računovodstvo zasniva na računovodstvenim principima tačnosti, istinitosti, pouzdanosti, sveobuhvatnosti, pravovremenosti i pojedinačnom iskazivanju poslovnih događaja. Također, definisano je da se priznavanje prihoda i primitaka, te rashoda i izdataka zasniva na modificiranom računovodstvenom principu nastanka događaja, odnosno da se prihodi i primici priznaju u onom periodu kada su mjerljivi i raspoloživi, a rashodi i izdaci na osnovu nastanka poslovnog događaja (obaveze) i u izvještajnom periodu na koji se odnose nezavisno od plaćanja. Općina rashode i izdatke ne priznaje na osnovu nastanka poslovnog događaja (obaveze) i u izvještajnom periodu na koji se odnose, nego u periodu kada su plaćeni.

Općina nema uspostavljenu pomoćnu evidenciju stalnih sredstava, odnosno obaveznu pomoćnu knjigu kapitalne imovine. Također, nisu uspostavljene ni ostale obavezne pomoćne knjige propisane članom 7. stav (4) Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH: knjiga izlaznih računa, knjiga inventara, knjiga duga, knjiga blagajne i registar plaća.

Knjigovodstvo i cjelokupan računovodstveni sistem Općine ne zasniva na računovodstvenim principima i načelima tačnosti, istinitosti, pouzdanosti, sveobuhvatnosti, blagovremenosti i pojedinačnom iskazivanju poslovnih događaja u skladu sa odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji, Zakona o budžetima u FBiH, Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH, s obzirom da se svi poslovni događaji i transakcije ne evidentiraju u poslovne knjige.

⁷ „Sl. novine FBiH“, br. 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19 i 25a/22

⁸ „Sl. novine FBiH“, br. 30/14

⁹ „Sl. novine FBiH“, br. 58/16

¹⁰ „Sl. novine FBiH“, br.45/10, 111/12, 20/17

Samim tim, u knjigovodstvu Općine nisu osigurani ni pojedinačni podaci po vrstama prihoda i primitaka, rashoda i izdataka, kao i o stanju imovine, obaveza i izvora sredstava, radi čega ne možemo potvrditi početna stanja iskazana u knjigovodstvenim evidencijama. Postojeći računovodstveni program (uključujući i knjigovodstvene aplikacije) nije potpun, niti pouzdan. Pozicije iz Glavne knjige ne prikazuju početna stanja, već samo promet obračunskog perioda i završni saldo. Početna stanja jedino se mogu preuzeti iz finansijskih izvještaja prethodne godine. Također, dio poslovnih promjena se ne evidentira na propisanim pozicijama u skladu sa kontnim planom.

Nisu sačinjene mape procesa kojima bi se definisali tokovi procesa, odgovorna lica i identifikovali rizici s mjerama za njihovo smanjenje.

Informacije i komunikacije nisu na zadovoljavajućem nivou unutar općinskih službi. Unutar službe koja izdaje rješenja nisu uspostavljene sveobuhvatne evidencije potraživanja, kako bi se osigurao nadzor ispostavljenih rješenja u saradnji sa Službom za privredu, finansije i lokalni razvoj.

Općina nije uspostavila registar budžetskih korisnika, niti je uspostavljen trezorski sistem poslovanja, što nije u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Zakonom o trezoru u FBiH.

Nisu poduzete aktivnosti na uspostavljanju sistema internih kontrola zasnovanog na COSO modelu. Koordinator za finansijsko upravljanje i kontrolu nije imenovan, a pojedina ključna radna mjesta nisu popunjena. Ne vrši se identifikacija i procjena uticaja rizika, značajni procesi nisu uređeni pisanim aktima, a pojedini interni akti nisu dosljedno primijenjeni. Ovo je imalo za posljedicu neusaglašenosti sa propisima što nije u skladu sa odredbama Zakona o budžetima u FBiH i Zakona o finansijskom upravljanju i kontroli u FBiH.

Općina još uvijek nije donijela vlastite računovodstvene politike niti odluku o primjeni Računovodstvenih politika za federalne budžetske korisnike i Trezor. Evidentiranje poslovnih događaja se ne vrši u skladu sa modificiranim računovodstvenom principom nastanka događaja, koji je propisan Zakonom o budžetima u FBiH, a nisu uspostavljene obavezne pomoćne knjige u skladu sa Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH.

Navedeno ukazuje na to da Općina nije uspostavila sistem internih kontrola na način propisan Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH, što je imalo za posljedicu značajnu neusklađenost sa zakonskim propisima i značajna pogrešna iskazivanja u finansijskim izvještajima za 2022. godinu.

Izjava o fiskalnoj odgovornosti sačinjena je i dostavljena Ministarstvu finansija Hercegovačko-neretvanskog kantona, ali ne u roku propisanom Pravilnikom o obliku i sadržaju, načinu popunjavanja i predaje izjave o fiskalnoj odgovornosti.

Preporuke:

- *vesti trezorski sistem poslovanja, te uspostaviti registar budžetskih korisnika i objaviti ga u službenim novinama u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH;*
- *imenovati koordinatora za finansijsko upravljanje i kontrolu, izvršiti identifikovanje i procjenu rizika, te donijeti strategiju upravljanja rizicima i registar rizika;*
- *sačiniti mapu procesa, donijeti nedostajuće interne akte, a postojeće usaglasiti s propisima koji su na snazi i dosljedno ih primjenjivati;*
- *uspostaviti obavezne pomoćne knjige, u skladu s Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH;*
- *uspostaviti potpun i pouzdan računovodstveni sistem, na način da se sve transakcije i svi nastali poslovni događaji blagovremeno evidentiraju u poslovne knjige, u skladu sa odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH, Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH;*
- *preispitati ranija knjiženja u Glavnoj knjizi u vezi sa primjenom modificiranog računovodstvenog principa nastanka događaja, te u skladu s konstatovanim provesti korektivna knjiženja;*

- *postojeći računovodstveni program dograditi, kako bi se računovodstvo i knjigovodstvo uspostavilo na način propisan Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH, Zakonom o budžetima u FBiH i Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH;*
- *izjavu o fiskalnoj odgovornosti dostavljati u skladu sa rokovima propisanim Pravilnikom o obliku, sadržaju, načinu popunjavanja i predaji izjave o fiskalnoj odgovornosti.*

Interna revizija

Općina, u skladu sa Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH¹¹ i Pravilnikom o kriterijima za uspostavljanje jedinica za internu reviziju u javnom sektoru u FBiH,¹² nije u obavezi uspostaviti jedinicu za internu reviziju. U skladu s navedenim Pravilnikom, za gradove i općine u FBiH koji ne ispunjavaju kriterije za uspostavljanje jedinice za internu reviziju, internu reviziju obavlja zajednička jedinica za internu reviziju uspostavljena u nadležnom kantonalnom ministarstvu finansija. Ministarstvo finansija Hercegovačko-neretvanskog kantona još uvijek nije uspostavilo zajedničku jedinicu za internu reviziju, te Općina i poslovi iz njene nadležnosti nisu ni bili predmet interne revizije u 2022. godini.

Prevenција korupcije

Općina nije donijela Plan integriteta i plan borbe protiv korupcije, koji predstavlja interni antikorupcijski dokument preventivnog karaktera s ciljem identifikacije aktivnosti osjetljivih na nepravilnosti i korupciju, kako bi se stvorio pravni, etički i profesionalni kvalitet rada u instituciji, niti je sačinjen vlastiti plan borbe protiv korupcije. Načelnik Općine je 22. 6. 2023. godine donio Odluku o izradi plana integriteta, ali daljnjih aktivnosti nije bilo.

Preporuka:

- *donijeti Plan integriteta s ciljem identifikovanja aktivnosti osjetljivih na nepravilnosti i korupciju.*

5. PLANIRANJE I IZVJEŠTAVANJE

5.1 Izrada i donošenje budžeta

Budžet Općine za 2022. godinu usvojilo je Vijeće 20. 12. 2021. godine u iznosu od 4.010.000 KM. Izmjene i dopune Budžeta donesene su 28. 11. 2022. godine u iznosu od 4.958.990 KM.

Prema izmjenama Budžeta planirani su prihodi u iznosu od 3.100.000 KM i primici u iznosu od 1.813.242 KM. Na rashodovnoj strani planirani su rashodi u iznosu od 2.480.000 KM i izdaci u iznosu od 2.478.990 KM.

Revizijom smo utvrdili da pri izradi i izvršenju Budžeta nisu dosljedno primijenjene određene odredbe Zakona o budžetima u FBiH:

- nisu sačinjene Instrukcije broj 1. o načinu i elementima za izradu Dokumenta okvirnog budžeta za period 2022–2024. godine i Instrukcije broj 2 – početna budžetska ograničenja i smjernice za izradu zahtjeva budžetskih korisnika, što nije u skladu s članovima 15. i 19. Zakona o budžetima u FBiH; Dokument okvirnog budžeta za ovaj period, dostavljen je kantonalnom ministarstvu finansija 4. 5. 2021. godine;
- Nacrt Budžeta ne sadrži prijedlog rasporeda budžetskog suficita;
- Budžet ne sadrži rashode i izdatke iskazane po izvorima finansiranja, kako je to propisano Zakonom o budžetima u FBiH. Prilikom izrade budžeta pojedini rashodi i izdaci nisu planirani na odgovarajućim pozicijama, a samim tim ni knjigovodstveno evidentirani. Na

¹¹ „Sl. novine FBiH“, br. 47/08 i 101/16

¹² „Sl. novine FBiH“, br. 49/20

primjer, kapitalni transferi pojedincima za nabavku građevinskog materijala iskazani su na poziciji tekućih transfera drugim nivoima vlasti, a naknade troškova zaposlenih za prevoz na poziciji putnih troškova, što nije u skladu s kontnim planom koji je sastavni dio Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH;

- Odlukom o izvršenju Budžeta nije u potpunosti uređen način realizacije tekućih transfera, što nije u skladu s članom 7. Zakona o budžetima u FBiH;
- nadležna Služba nije sačinjavala operativne planove i planove novčanih tokova kojima se predviđa priliv i odliv sredstava, koji su osnov za izvršenje budžeta, što nije u skladu s odredbama članova 53. i 63. Zakona o budžetima u FBiH;
- Budžet nije uravnotežen, što nije u skladu sa odredbama člana 6. Zakona o budžetima u FBiH.

Prilikom izrade Budžeta Općina nije poštivala rokove izrade budžeta. Rashodi i izdaci nisu planirani po izvorima sredstava, a nadležna služba nije sačinjavala planove novčanih tokova. Prilikom izrade budžeta pojedini rashodi i izdaci nisu planirani na odgovarajućim pozicijama u skladu sa kontnim planom, a samim tim ni knjigovodstveno evidentirani. Odlukom o izvršenju Budžeta nije uređena detaljna struktura tekućih transfera i njihovo izvršenje. Također, nisu sačinjavani operativni planovi i planovi novčanih tokova. Imajući u vidu navedeno, Općina nije postupala u skladu s odredbama Zakona o budžetima u FBiH.

Preporuke:

- *poštivati rokove za izradu budžeta, te sačinjavati planove novčanih tokova i operativne planove u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH, a Odlukom o izvršenju budžeta detaljno urediti način izvršenja svih pozicija rashoda;*
- *rashode i izdatke planirati Budžetom i knjigovodstveno evidentirati u skladu s kontnim planom koji je dio Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH.*

5.2 Izvještavanje

Izvještaj o izvršenju Budžeta Općine za 2022. godinu usvojilo je Vijeće 13. 4. 2023. godine. U skladu sa članom 15. Uredbe o trogodišnjem i godišnjem planiranju rada, monitoringu i izvještavanju u FBiH¹³, Općina je bila dužna sačiniti Godišnji izvještaj o radu. Prema prezentiranim informacijama, do okončanja revizije Izvještaj nije sačinjen.

Preporuka:

- *Godišnji izvještaj o radu sačinjavati u skladu sa odredbama Uredbe o trogodišnjem i godišnjem planiranju rada, monitoringu i izvještavanju u FBiH.*

6. FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI

Općina je sačinila Godišnje finansijske izvještaje za 2022. godinu, osim analize iskaza (tekstualnog dijela) i dostavila ih nadležnim organima i institucijama u skladu s važećim propisima i u utvrđenom roku. Uz Godišnje finansijske izvještaje Općina nije sačinila Analizu iskaza (tekstualni dio). Umjesto Analize uz finansijske izvještaje, sačinjena je Analiza iskaza završnog računa, kao informacija za Vijeće, koja nije potpisana, niti sadrži sve elemente propisane članom 31. Pravilnika o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u Federaciji BiH.

Periodični finansijski izvještaji dostavljeni su u skladu sa Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH Ministarstvu finansija Hercegovačko-neretvanskog kantona.

¹³ „Sl. novine FBiH“, br. 74/19 i 2/21

Preporuka:

- **Analizu iskaza (tekstualni dio), kao dio godišnjih finansijskih izvještaja, sačinjavati na način da sadrži sve elemente, u skladu sa Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.**

6.1 GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU BUDŽETA

6.1.1 Prihodi i primici

U Godišnjem izvještaju o izvršenju budžeta za 2022. godinu iskazani su prihodi i primici u iznosu od 4.949.978 KM, što je u odnosu na planirane više za 36.736 KM.

Strukturu prihoda i primitaka čine: prihodi od poreza (1.332.878 KM), neporezni prihodi (1.217.406 KM), primljeni transferi (1.399.694 KM) i primici od zaduživanja (1.000.000 KM).

6.1.1.1 Prihodi od poreza

Prihodi od poreza u najvećem dijelu odnose se na prihode od poreza na imovinu (746.685 KM), indirektnih poreza (529.253 KM) i poreza na dohodak (56.774 KM), koji se prema Zakonu o pripadnosti javnih prihoda u FBiH, doznačavaju na račun Općine.

6.1.1.2 Neporezni prihodi

Neporezni prihodi iskazani su u iznosu od 1.217.406 KM. Ostvareni prihodi odnose se na: naknade, takse i prihode od pružanja javnih usluga (790.350 KM) i prihode od poduzetničke aktivnosti i imovine (427.056 KM).

Naknade, takse i prihodi od pružanja javnih usluga u iznosu od 790.350 KM odnose se najvećim dijelom na ostale budžetske naknade i takse (465.825 KM), komunalne naknade i takse (223.781 KM), prihode od pružanja javnih usluga (78.470 KM) i administrativne takse (13.281 KM).

Ostale budžetske naknade i takse u iznosu od 465.825 KM odnose se na prihod od korištenja hidroakumulacionih objekata na području Općine, a koji uplaćuje JP „Elektroprivreda Hrvatske zajednice Herceg-Bosne“ d.d. Mostar, koje je 10. 3. 2022. godine donijelo Odluku o izdvajanju i usmjeravanju dijela prihoda preduzeća ostvarenog korištenjem hidroakumulacijskih objekata za Grad Čaplinju i općine Neum i Ravno. Na osnovu navedene Odluke Općini pripada 25,24% naknade za korištenje SP CHE Čapljina.

Prihodi po osnovu komunalne naknade i takse u iznosu od 223.781 KM odnose se na izdavanje urbanističkih saglasnosti za izgradnju objekata na području Općine, na osnovu rješenja koja izdaje Služba za graditeljstvo, prostorno uređenje, geodetske i imovinsko – pravne poslove, a u skladu sa Zakonom o prostornom uređenju Hercegovačko-neretvanskog kantona.¹⁴

Prihodi od pružanja javnih usluga u iznosu od 78.470 KM odnose se najvećim dijelom na prihode za rad komisije za procjenu prometne vrijednosti nekretnina (58.470 KM), u skladu sa Zakonom o porezu na promet nekretnina Hercegovačko-neretvanskog kantona.

Prihodi od poduzetničke aktivnosti i imovine u iznosu od 427.056 KM odnose se najvećim dijelom na prihode od općinskih nekretnina (348.630 KM), naknadu za prenos električne energije (22.200 KM), prihode od najma polja (19.498 KM) i prihode od eksploatacije resursa (15.150 KM). Općina prilikom prodaje općinskih nekretnina nije izvršila evidencije prodaje na stalnim sredstvima.

Prihodi od općinskih nekretnina u iznosu od 348.630 KM odnose se na prihode prikupljene od prodaje nekretnina (građevinskih parcela) u vlasništvu Općine. Prodaja je realizovana na osnovu Odluke Vijeća o prodaji nekretnina putem javnog konkursa u vlasništvu Općine od 27. 11. 2021. godine, nakon čega je 10. 3. 2022. godine raspisan Javni oglas, u kojem su navedene katastarske čestice koje su

¹⁴ „Sl. novine Hercegovačko-neretvanskog kantona“, br. 4/13

namijenjene prodaji. Po okončanju prodaje, sa kupcima su zaključeni ugovori o kupoprodaji, koji su evidentirani kao prihod, a ne kao primitak. S obzirom na to da se radi o primicima od prodaje stalnih sredstava, a ne o prihodu, pri knjigovodstvenom evidentiranju nisu primijenjene odredbe Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH. Za navedenu neusklađenost u vezi sa evidentiranjem poslovnih promjena na pripadajućim pozicijama data je preporuka u tački 5.1 Izvještaja.

6.1.1.3 Primljeni transferi i donacije

Primljeni transferi i donacije iskazani su u iznosu od 1.399.694 KM, a odnose se na primljene tekuće transfere i donacije (586.334 KM) i kapitalne transfere (813.360 KM).

Primljeni tekući transferi i donacije odnose se na transfere od Hercegovačko-neretvanskog kantona za vjerske zajednice, škole, dom zdravlja i poljoprivredu (379.119 KM) i socijalnu zaštitu (77.650 KM) i tekuće transfere od Federacije (129.565 KM).

Primljeni kapitalni transferi najvećim dijelom odnose se na kapitalni transfer od Federacije (330.000 KM), transfer od Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Hercegovačko-neretvanskog kantona za sufinansiranje projekata vodoopskrbe (300.000 KM) i transfer iz inostranstva, doznačeni iz Republike Hrvatske, za potporu projekta vodoopskrbe i za provedbu Programa pomoći za povratak (179.118 KM).

Na osnovu prezentirane dokumentacije za odabrani uzorak primljenih namjenskih transfera potvrdili smo da su utrošeni za predviđene namjene, te su i priznati kao prihodi perioda.

Međutim, ističemo da Općina nije postupila po ranije datoj preporuci i uspostavila evidencije o primljenim namjenskim sredstvima i njihovom utrošku.

Preporuka:

- **uspostaviti cjelovite evidencije o primljenim namjenskim sredstvima i njihovom utrošku.**

6.1.1.4 Primici od zaduživanja

Primici od zaduživanja iskazani u odnosu od 1.000.000 KM odnose se na primitke po Ugovoru o kreditu sa Razvojnomo bankom Federacije BiH, koji je potpisan za sufinansiranje investicionih projekata „Prekogranična tematska turistička destinacija-stara uskotračna pruga Ćiro-Ćiro 2“ i „Flood&Fire“. Općini su sredstva doznačena 6. 1. 2022. godine.

6.1.2 Rashodi, izdaci i finansiranje

U Godišnjem izvještaju o izvršenju budžeta za 2022. godinu rashodi i izdaci iskazani su u iznosu od 5.053.599 KM. Strukturu rashoda i izdataka čine: plaće i naknade troškova zaposlenih (622.345 KM), doprinosi poslodavca (54.301 KM), izdaci za materijal i usluge (368.551 KM), tekući transferi i drugi tekući rashodi (1.458.587 KM), izdaci za kamate (21.803 KM), izdaci za nabavku stalnih sredstava (2.394.399 KM) i izdaci za otplate dugova (133.613 KM).

Na pojedinim pozicijama rashoda i izdataka u Godišnjem izvještaju o izvršenju budžeta iskazano je izvršenje iznad iznosa odobrenog Budžetom. Najveća odstupanja iskazana su na poziciji izdataka za nabavku stalnih sredstava (ukupno 264.399 KM) i izdataka za otplate dugova (133.613 KM). **Navedeno nije u skladu s članom 6. Zakona o budžetima u FBiH i odredbama Odluke o izvršenju Budžeta, kojim je utvrđeno da budžetski korisnici mogu preuzeti obaveze na teret budžeta tekuće godine samo za namjene i do visine utvrđene u posebnom dijelu budžeta i za posljedicu je imalo ostvarivanje negativnog finansijskog rezultata za 2022. godinu.**

Općina nije evidentirala rashode i izdatke u periodu u kojem su nastali, nego su oni knjigovodstveno evidentirani u periodu plaćanja, što nije u skladu sa principom modificiranog nastanka događaja, utvrđenim članom 76. Zakona o budžetima u FBiH.

Preporuke:

- **obaveze na teret budžeta tekuće godine preuzimati samo za namjene i do visine utvrđene u posebnom dijelu budžeta, u skladu sa Zakonom o budžetima FBiH i Odlukom o izvršenju Budžeta;**
- **rashode i izdatke priznavati na osnovu nastanka poslovnog događaja (obaveze) i u izvještajnom periodu na koji se odnose, nezavisno od plaćanja, u skladu s odredbama Zakona o budžetima u FBiH.**

6.1.2.1 Plaće i naknade troškova zaposlenih

Plaće i naknade troškova zaposlenih iskazane su u iznosu od 622.345 KM, a odnose se na bruto plaće i naknade plaća 503.212 KM i naknade troškova zaposlenih 119.133 KM.

Obračun plaća i naknada regulisan je Odlukom o utvrđivanju platnih razreda i koeficijenata za plaće, dodataka na plaću i naknada plaće izabranih dužnosnika, nositelja izvršnih dužnosti i savjetnika, državnih službenika i namještenika Općine Ravno¹⁵ i Pravilnika o plaćama i naknadama državnih službenika i namještenika u Jedinostvenom općinskom tijelu uprave i stručnih službi Općine Ravno¹⁶.

Članom 60. Zakona o plaćama i naknadama u organima vlasti FBiH utvrđeno je da se koeficijenti i platni razredi zaposlenih u organima vlasti, općine i grada utvrđuju odlukama gradskih i općinskih vijeća o plaćama i naknadama, kao i da se prilikom utvrđivanja koeficijenata trebaju propisati isti koeficijenti za ista radna mjesta u okviru istih platnih razreda za državne službenike i namještenike u skladu sa odredbama članova 20. i 21. ovog Zakona.

Koeficijenti i platni razredi utvrđeni Odlukom i Pravilnikom usaglašeni su sa Zakonom o plaćama i naknadama u organima vlasti u FBiH u dijelu utvrđenih koeficijenata i platnih razreda za državne službenike, dok za namještenike i izabrane dužnosnike, nositelje izvršnih dužnosti i savjetnike nisu.

Članom 5. Zakona o plaćama i naknadama u organima vlasti FBiH definisano je da se osnovica za obračun plaća utvrđuje zakonom, odnosno odlukom općinskog i gradskog vijeća o izvršenju budžeta za svaku budžetsku godinu ili odlukom o privremenom finansiranju i primjenjuje se od 1. 1. za svaku narednu godinu. Istim Zakonom definisano je da se osnovna plaća utvrđuje množenjem osnovice za plaću i boda za obračun plaće sa utvrđenim koeficijentom platnog razreda i tako utvrđeni iznos uvećava se za 0,5% za svaku započetu godinu penzijskog staža izabranih dužnosnika, nosioca izvršnih funkcija i savjetnika, državnih službenika i namještenika, službenika sudske policije i zatvorskih policajaca - stražara, a najviše do 20%.

Odlukom i Pravilnikom o plaćama i naknadama zaposlenika Općine definisano je da se osnovna plaća utvrđuje množenjem osnovice za plaću sa utvrđenim koeficijentom platnog razreda i tako utvrđeni iznos se uvećava za 0,5% za svaku započetu godinu penzijskog staža izabranih dužnosnika, nosioca izvršnih funkcija i savjetnika, državnih službenika i namještenika, a najviše do 20%.

Odlukom o izvršenju Budžeta Općine za 2022. godinu utvrđena je osnovica u iznosu od 315 KM. Uvidom u obračun plaća za mjesec januar, mart, juni i decembar utvrdili smo da je osnovica za obračun plaće za mjesec januar iznosila 348 KM, dok je za preostale mjesec bila 365 KM, što nije u skladu sa Odlukom o izvršenju Budžeta. Nije donesen akt kojim se tačno utvrđuje visina osnovice za obračun plaće u navedenim iznosima. Prema obrazloženju odgovorne osobe, povećanje je izvršeno na osnovu viška sredstava planiranih u okviru Budžeta na poziciji plaća i naknada plaća.

Iako je Odlukom o izvršenju Budžeta općine za 2022. godinu, koju je donijelo Vijeće, osnovica za obračun plaće utvrđena u iznosu od 315 KM, u primjeni su bile osnovice u iznosima od 348 KM i 365 KM, koje su korištene bez donošenja akta o njihovoj primjeni. Osnovice koje su se primjenjivale su veće od osnovice utvrđene Odlukom o izvršenju Budžeta Općine za 2022. godinu.

U pojedinim slučajevima nisu se dosljedno primjenjivale odredbe člana 6. Zakona o plaćama i naknadama u organima vlasti FBiH u dijelu koji se odnosi na obračun minulog rada, koji nalaže da se

¹⁵ „Službeno glasilo Općine Ravno“, br. 2/15

¹⁶ „Službeno glasilo Općine Ravno“, br. 2/15

minuli rad uvećava za 0,5% za svaku započetu godinu penzijskog staža izabranih dužnosnika, nosioca izvršnih funkcija i savjetnika, državnih službenika i namještenika, službenika sudske policije i zatvorskih policajaca - stražara, a najviše do 20%. Uvidom u platne liste utvrdili smo da se minuli rad uvećava za 0,4%, a ne za 0,5% za svaku započetu godinu penzijskog staža i da u nekim slučajevima premašuje maksimalan iznos od 20%.

Općina rashode i izdatke priznaje u momentu plaćanja, a ne na osnovu modificiranog računovodstvenog principa nastanka događaja, kojim je utvrđeno da se oni priznaju na osnovu nastanka poslovnog događaja (obaveze) i u izvještajnom periodu na koji se odnose, nezavisno od plaćanja. Navedeno ima za posljedicu da su izdaci za plaće i naknade plaća za decembar prethodne godine knjigovodstveno evidentirani u tekućem periodu, a za decembar tekućeg perioda nisu knjigovodstveno evidentirani (26.902 KM). Preporuka je data u tački 4. Izvještaja.

Najviša plaća isplaćena je u neto iznosu od 2.914 KM s minulim radom, a najniža u iznosu od 682 KM, dok je prosječna plaća iznosila 1.477 KM.

Zakonom o radu definisano je da puno radno vrijeme iznosi 40 sati sedmično, te da pravo na odmor traje najmanje 30 minuta za radnika koji radi duže od šest sati dnevno, a koje se ne uračunava u radno vrijeme.

Odlukom o radnom vremenu Općine¹⁷ utvrđeno je sedmično radno vrijeme u trajanju od 40 sati, raspoređeno na pet radnih dana. Dnevno radno vrijeme utvrđeno je u trajanju od 7:00 do 15:00 sati, sa pauzom od 30 minuta u periodu od 10:00 do 10:30 sati. **S obzirom na to da se pauza računa u radno vrijeme, konstatujemo da raspored radnog vremena nije utvrđen u skladu sa odredbama Zakona o radu u FBiH, kojim je propisano da se pauza od 30 minuta ne računa u radno vrijeme. Odlukom o radnom vremenu definisano je puno radno vrijeme u trajanju od 40 sati sedmično, dok je raspored radnog vremena utvrđen na način da se pauza računa u puno radno vrijeme. Ovo ima za posljedicu da radno vrijeme bez pauze traje 37,5 sati, što nije u skladu sa odredbama Zakona o radu.**

Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim licima angažovanim na radu¹⁸ propisana je obaveza vođenja evidencije o radnom vremenu koja, između ostalih, sadrži podatke o početku rada, završetku rada, ukupnom dnevnom radnom vremenu, vremenu terenskog rada, vremenu neprisustva na poslu i slično. **Evidencija o radnom vremenu nije uspostavljena, iako je obaveza njenog vođenja utvrđena Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim licima angažovanim na radu. Zbog navedenog ne možemo potvrditi da su zaposlenici bili prisutni i obavljali poslove u utvrđenom radnom vremenu.**

Ocjenjivanje državnih službenika i namještenika nije vršeno, iako je to predviđeno Zakonom o državnoj službi u FBiH¹⁹, Zakonom o namještenicima u organima državne službe u FBiH²⁰ i Pravilnikom o ocjenjivanju rada državnih službenika u tijelima državne službe u FBiH²¹.

Naknade troškova zaposlenih iskazane su u iznosu od 119.133 KM. U odnosu na Budžetom odobrena sredstva (112.000 KM) više su iskazane za 7.133 KM. Struktura ovih naknada prema podacima iz Glavne knjige je sljedeća: naknada za topli obrok (57.620 KM), neoporezive isplate (25.578 KM), jubilarne nagrade (14.193 KM), regres (9.900 KM), pomoć u slučaju bolesti (6.957 KM) i pomoć u slučaju smrti (4.885 KM). Napominjemo da se naknade za prevoz na posao i sa posla budžetom planiraju i knjigovodstveno evidentiraju na poziciji izdataka za materijal, sitan inventar i usluge.

Članovima 12. i 30. Zakona o plaćama i naknadama u organima vlasti FBiH definisano je da izabrani dužnosnici, nosioci izvršnih funkcija i savjetnici, sa izuzetkom osoba koje ne ostvaruju plaću na osnovu poslaničke dužnosti (neprofesionalci), državni službenici i namještenici imaju pravo na naknadu troškova ishrane (topli obrok) u visini od 1% prosječne mjesečne neto plaće isplaćene u Federaciji prema posljednjem objavljenom statističkom podatku. Propisano je i da se topli obrok neće obračunavati za vrijeme odsutnosti s posla po osnovu službenog puta, bolovanja ili godišnjeg odmora.

¹⁷ Odluka o radnom vremenu i rasporedu radnog vremena u Jedinstvenom općinskom organu uprave Općine Ravno od 3. 3. 2023. godine

¹⁸ „Sl. novine FBiH“, br. 36/16

¹⁹ „Sl. novine FBiH“ br. 29/03, 23/04, 39/04, 54/04, 67/05, 8/06, 4/12, 99/15

²⁰ „Sl. novine FBiH“ br. 45/09, 103/21

²¹ „Sl. novine FBiH“ br. 30/20

Uvidom u uzorak obračuna plaća i naknada troškova zaposlenih za juni i decembar, utvrdili smo da naknada za topli obrok nije isplaćivana u iznosu od 1% prosječne mjesečne neto plaće isplaćene u Federaciji prema posljednjem objavljenom statističkom podatku po danu, nego fiksno 320 KM. Također, topli obrok je isplaćivan i za vrijeme odsutnosti s posla, što nije u skladu sa Zakonom o plaćama i naknadama u organima vlasti FBiH.

Neoporezive isplate iskazane su u iznosu od 25.578 KM i odnose se na isplatu jednokratne novčane naknade (19.440 KM) i božićnice (6.138 KM). Odlukom načelnika o isplati jednokratne novčane naknade od 19. 12. 2022. godine, a pozivajući se na Uredbu o pomoći stanovništvu uslijed rasta indeksa potrošačkih cijena²² isplaćen je iznos od 1.080 KM za 18 zaposlenika Općine. Pored toga na poziciji neoporezivih isplata iskazan je iznos od 6.138²³ KM, isplaćen zaposlenicima na osnovu Odluke načelnika o dodjeli sredstava za Božićne blagdane od 23. 12. 2022. godine.

U okviru naknada troškova zaposlenih na poziciji **jubilarnih naknada** iskazan je iznos od 14.193 KM. Članom 62. Zakona o plaćama i naknadama u organima vlasti FBiH utvrđeno je da se prava na naknade i dodatke na plaću zaposlenih u organima vlasti Federacije odnose i na zaposlene u općini, a da općinsko vijeće utvrđuje visinu i način ostvarivanja prava na naknade i dodatke na plaću.

Iako jubilarne nagrade nije predviđena Zakonom o plaćama i naknadama u organima vlasti FBiH, pravo ostvarivanja jubilarne nagrade utvrđeno je Odlukom o dodjeli jubilarnih nagrada za 2022. godinu koju je donio općinski načelnik. Državnim službenicima i namještenicima isplaćivana je naknada plaće u vidu jubilarne nagrade za određeni broj godina neprekidnog rada u Općini. Na isplaćene naknade plaćeni su puni porezi i doprinosi. **Općinsko vijeće nije donijelo akt kojim bi se utvrdilo pravo na jubilarne nagrade, a isto nije ni propisano Zakonom o plaćama i naknadama u organima vlasti u FBiH, koji nije predvidio ovu vrstu naknade.**

Naknada za godišnji odmor isplaćena je na osnovu Odluke²⁴ načelnika u visini od 50% prosječne neto plaće u FBiH, prema posljednjem objavljenom podatku Federalnog zavoda za statistiku (550 KM po zaposleniku).

Revizijom smo utvrdili da koeficijenti i platni razredi za namještenike i izabrane dužnosnike, nositelje izvršnih dužnosti i savjetnike Općine nisu usaglašeni sa Zakonom o plaćama i naknadama u organima vlasti FBiH. Korištene osnovice za obračun plaće (348 KM i 365 KM) ne odgovaraju onim utvrđenim u Odluci o izvršenju Budžeta (315 KM), a minuli rad uvećava se za 0,4%, a ne za 0,5% za svaku započetu godinu penzijskog staža i u nekim slučajevima premašuje maksimalan iznos od 20%. Zbog navedenog konstatujemo da prilikom obračuna plaće nisu se dosljedno primjenjivale odredbe članova 5. i 6. Zakona o plaćama i naknadama u organima vlasti FBiH u dijelu korištene osnovice za obračun plaće kao i obračuna minulog rada. **Obračun plaća i naknada plaća nije vršen u skladu sa Zakonom o plaćama i naknadama u organima vlasti FBiH.**

Odluka o radnom vremenu nije usklađena sa Zakonom o radu u FBiH kojim je propisano da se pauza od 30 minuta ne računa u radno vrijeme, te se evidencije prisustva na poslu, koje predstavljaju osnov za ostvarivanje pojedinih prava iz radnog odnosa ne vode. Nije vršeno ocjenjivanje državnih službenika i namještenika Općine.

Naknada za topli obrok nije isplaćivana u iznosu od 1% prosječne mjesečne neto plaće isplaćene u Federaciji prema posljednjem objavljenom statističkom podatku po danu, nego fiksno 320 KM. Također, topli obrok je isplaćivan i za vrijeme odsutnosti s posla, što nije u skladu sa Zakonom o plaćama i naknadama u organima vlasti FBiH.

Preporuke:

- **koeficijente i platne razrede izabranih dužnosnika, nositelja izvršnih dužnosti, savjetnika i namještenika, kao i obračun plaća i naknada zaposlenih uskladiti sa Zakonom o plaćama i naknadama plaća u organima vlasti FBiH;**

²² Uredba Vlade FBiH, V. broj 1505/2022 od 27. 10. 2022.

²³ Isplaćen iznos od 341 KM za 18 zaposlenika Općine, što je 30% od ukupne prosječne plaće koju je objavio Federalni zavod za statistiku za mjesec oktobar

²⁴ Odluka o visini regresu za godišnji odmor u Općini Ravno za 2022. godinu

- *topli obrok obračunavati i isplaćivati u skladu sa odredbama Zakona o plaćama i naknadama u organima vlasti FBiH;*
- *usaglasiti odredbe Odluke o radnom vremenu u dijelu koji se odnosi na raspored radnog vremena kako bi se osiguralo da puno radno vrijeme traje 40 sati sedmično, kako je definisano Zakonom o radu i voditi dnevne evidencije o radnom vremenu zaposlenika u skladu s odredbama Pravilnika o sadržaju i načinu vođenja evidencije o zaposlenicima i drugim licima angažovanim na radu;*
- *ocjenjivanje državnih službenika i namještenika vršiti u skladu s važećim propisima.*

6.1.2.2 Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge

Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge iskazani su u iznosu od 368.551 KM i u odnosu na plan realizirani su manje za 22.449 KM ili 9%.

Strukturu izdataka čine: ugovorene i druge posebne usluge (271.350 KM), putni troškovi (40.209 KM), izdaci za komunikaciju i komunalne usluge (18.011 KM), usluge prijevoza i goriva (11.224 KM), izdaci za tekuće održavanje (9.083 KM), izdaci za nabavku materijala i sitnog inventara (7.530 KM), izdaci za energiju (6.189 KM) i izdaci osiguranja, bankovnih usluga i usluga platnog prometa (4.955 KM).

Ugovorene i druge posebne usluge najvećim dijelom odnose se na: ugovorene usluge (71.943 KM), usluge reprezentacije (56.414 KM), naknade za komisiju za procjenu (52.108 KM) i izdatke za naknade općinskim vijećnicima (33.653 KM).

Ugovorene usluge iskazane su u iznosu od 71.943 KM. Najznačajniji dio odnosi se na: fakturu za troškove svjetlosne dekoracije od strane dobavljača „Iluminacije“ d.o.o. Široki Brijeg (6.950 KM), usluge fizičke zaštite pružene od dobavljača „Delta Security“ d.o.o. Čitluk (5.616 KM), usluge sistematskog pregleda zaposlenih izvršenog na osnovu fakture ispostavljene od strane dobavljača „Poliklinika Vitalis“ Mostar (5.175 KM), te usluge izrade betonskih postolja dobavljača „Inox Barbarić“ d.o.o. Čitluk (2.434 KM).

Usluge reprezentacije iskazane su u iznosu od 56.414 KM, te su u odnosu na Budžetom odobrena sredstva (55.000 KM) više iskazane za 1.414 KM. Općinski načelnik je u 2017. godini donio Pravilnik o korištenju poklona i sredstava reprezentacije. Pravilnikom je propisano ko i za koje namjene ima pravo na reprezentaciju, ali ne i do kojeg iznosa se mogu koristiti sredstva reprezentacije. Utvrđeno da će se mjesečno pratiti iznosi potrošnje reprezentacije, a da fakture kontroliše i ovjerava Služba finansija. Troškovi reprezentacije pravdani su ispostavljenim fakturama od strane dobavljača i najvećim dijelom odnosile su se na ugostiteljske usluge (konzumacija jela i pića). Revizijom smo utvrdili da Služba za finansije nije kontrolisala i ovjeravala fakture za reprezentaciju, niti se potrošnja pratila na mjesečnom nivou. Također, utvrdili smo da za ugovorene i usluge reprezentacije Općina nije zaključivala ugovore s dobavljačima, što nije u skladu sa odredbama Zakona o javnim nabavkama. Preporuka je data u tački 7. Izvještaja.

Preporuka:

- ***pravilnikom o korištenju poklona i sredstava reprezentacije definisati visinu do koje se mogu koristiti sredstva reprezentacije te vršiti ovjeru i kontrolu faktura koje se odnose na ove izdatke.***

Naknada za komisiju za procjenu prometne vrijednosti nekretnina iskazana je u okviru ugovorenih i drugih posebnih usluga u iznosu od 52.108 KM. Prekoračenje na ovoj poziciji u odnosu na Budžetom planirana sredstva (50.000 KM) iznosilo je 2.108 KM. Općinsko vijeće donijelo je 2019. godine Rješenje o imenovanju i radu članova povjerenstva za procjenu prometne vrijednosti nekretnina. Rješenjem je utvrđeno da članovima komisije pripada naknada u iznosu 0,5% od procijenjene vrijednosti nekretnine, s tim da iznos ne može biti manji od 200 KM. Komisija je sačinjavala i dostavljala izvještaje o radu uz svaku od izvršenih procjena. Na osnovu dostavljenih izvještaja o radu vršena je isplata naknada članovima komisije utvrđena rješenjem. Napominjemo da poslovi procjene prometne vrijednosti

nekretnina spadaju u poslove iz nadležnosti Općine, te da su u komisiju imenovani zaposlenici Općine koji su poslove i zadatke obavljali u toku radnog vremena.

Izdaci za naknade općinskim vijećnicima iskazani su u iznosu od 33.653 KM. Predsjednik i zamjenik predsjednika Vijeća su profesionalizirali svoj rad, te ne primaju mjesečnu naknadu u vidu paušala. Isplata naknade sekretaru Vijeća utvrđena je Odlukom o utvrđivanju paušala sekretaru u Općinskom vijeću Ravno iz 2013. godine. Sekretaru Vijeća isplaćuje se naknada u iznosu od 400 KM mjesečno fiksno bez dodataka po sjednici i ista mu neće biti isplaćena za mjesec u kojem se održava sjednica, ako za svoj izostanak nije imao opravdan razlog. Utvrdili smo da je isplata paušala vršene u skladu sa Odlukom, a na osnovu evidencije prisustva na sjednicama.

Naknade vijećnicima regulisane su Odlukom o utvrđivanju paušala vijećnicima u Općinskom vijeću Ravno iz 2013. godine, kojom je utvrđen vijećnički paušal u iznosu od 200 KM mjesečno fiksno bez dodataka po sjednici. Odlukom je definisano da se vijećniku ne isplaćuje naknada za mjesec u kojem se održava sjednica, ako za svoj izostanak nije imao opravdan razlog. U revidiranom razdoblju svim vijećnicima, osim jednog (nije mu isplaćena naknada za četiri mjeseca) je isplaćena puna naknada za svih 12 mjeseci. Evidencije prisustva na sjednicama vode se u sklopu zapisnika Općinskog vijeća. **Uvidom u zapisnike ustanovili smo da je pojedinim vijećnicima, iako nisu bili prisutni na sjednici za određeni mjesec, isplaćena naknada, što nije u skladu sa Odlukom.**

Preporuka:

- **vijećničke paušale isplaćivati samo ukoliko je vijećnik bio prisutan na sjednici u skladu s Odlukom o utvrđivanju paušala vijećnicima u Općinskom vijeću Ravno.**

U okviru izdataka za materijal i usluge na poziciji **putni troškovi** iskazan je iznos od 40.209 KM koji se odnosi na troškove prijevoza zaposlenika Općine.

Članom 35. Zakona o plaćama i naknadama u organima vlasti FBiH definisano je da državnom službeniku i namješteniku kome nije organizovan službeni prijevoz na posao i s posla, a čije je mjesto stanovanja od mjesta rada udaljeno najmanje 2 km, pripada naknada za troškove prijevoza u visini mjesečne karte gradskog, prigradskog i međugradskog saobraćaja. U međugradski saobraćaj spadaju mjesta koja su udaljena od mjesta rada do 70 km.

Općinski načelnik je 24. 11. 2017. godine donio Pravilnik o visini, načinu i postupku ostvarivanja prava na naknadu za prijevoz na posao i prijevoz s posla. Pravilnikom je propisano da zaposlenom čije je mjesto rada udaljeno 4 km i više od mjesta prebivališta pripada dnevna naknada za stvarni broj dolazaka na posao i odlazaka sa posla, pod uslovom da dnevno putuje na relaciji mjesto rada-mjesto prebivališta. Zaposlenom čije je mjesto rada udaljeno najmanje 4 km i više od mjesta prebivališta, ali koji ne putuje dnevno pripada sedmična naknada za stvarni broj dolazaka na posao i odlazaka s posla, visina naknade troškova prijevoza na posao i prijevoza sa posla koja se isplaćuje zaposleniku izračunava se u visini od 10% od cijene litre goriva po pređenom kilometru. Pravilnik o visini, načinu i postupku ostvarivanja prava na naknadu za prijevoz na posao i prijevoz s posla nije usklađen s odredbama člana 35. Zakona o plaćama i naknadama u organima vlasti FBiH.

U 2022. godini knjigovodstveno je evidentiran iznos od najmanje 2.640 KM koji se odnosi na troškove prevoza na posao i s posla iz 2021. godine, dok ove naknade za decembar tekuće godine nisu knjigovodstveno evidentirane.

Naknade za prijevoz uposlenika planirane su i iskazane u okviru rashoda za materijal i usluge, zbog čega konstatujemo da ovi rashodi nisu planirani i knjigovodstveno evidentirani na odgovarajućim pozicijama u skladu sa kontnim planom za budžetske korisnike. Zbog navedenog izdaci za materijal i usluge su više iskazani za 40.209 KM, a finansijski izvještaji ne daju tačan prikaz po vrsti troškova, što nije skladu sa Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH. Za navedenu neusklađenost data je preporuka u tački 5.1 Izvještaja. Uvidom u uzorkovanu dokumentaciju utvrdili smo da se zaposlenicima koji imaju mjesto prebivališta izvan mjesta rada vrši isplata troškova

prijevoza samo na osnovu pravedanih računa za gorivo, što nije u skladu sa članom 35. Zakona o plaćama i naknadama u organima vlasti FBiH.

Preporuka:

- *troškove prijevoza za zaposlenike obračunavati i isplaćivati u skladu sa Zakonom o plaćama i naknadama u organima vlasti FBiH.*

Izdaci za komunikaciju i komunalne usluge iskazani su u iznosu od 18.011 KM, te su u odnosu na Budžetom odobrena sredstva (15.000 KM) više iskazani za 3.011 KM. Pravilnikom o korištenju mobilnih telefona²⁵ definisano je da iznos potrošnje za službenike i namještenike koji koriste mobilne telefone odobrava načelnik u iznosu od 50 KM mjesečno. Iznos od najmanje 11.877 KM odnosi se na troškove mobilnih i fiksnih telefona.

Pravilnikom o korištenju mobilnih telefona nije definisano kako će se tretirati prekoračeni iznosi mobilne telefonije, a uvidom u obračun i isplatu troškova mobilnih telefona utvrdili smo da prekoračenja potrošnje snosi Općina i da se isti ne odbijaju od plaće korisnika.

Preporuka:

- *Pravilnikom o načinu i uslovima korištenja mobilnih telefona utvrditi način tretiranja prekoračenih iznosa mobilne telefonije.*

U revidiranoj godini su evidentirani putni troškovi, izdaci za električnu energiju i izdaci za komunikaciju i komunalne usluge zaključno sa troškovima za novembar, što znači da su troškovi iz decembra tekuće godine preneseni u narednu godinu, odnosno da se iz godine u godinu prenose obaveze iz prethodnih perioda tj. ne evidentiraju se u obračunskom periodu u kojem su obaveze i nastale. Također, po navedenom osnovu je izvršeno evidentiranje putnih troškova u iznosu od najmanje 2.640 KM, izdataka za električnu energiju u iznosu od najmanje 1.001 KM i izdataka za komunikaciju i komunalne usluge u iznosu od najmanje 1.758 KM koji se odnose na troškove nastale u decembru 2021. godine. Pored toga, nije izvršeno evidentiranje troškova po više osnova u iznosu od najmanje 2.782 KM u 2022. godini. Navedeni način evidentiranja rashoda nije u skladu sa principom modificiranog nastanka događaja, za šta je data preporuka u tački 6.1.2 Izvještaja.

6.1.2.3 Tekući transferi i drugi tekući rashodi

Tekući transferi iskazani su u iznosu od 1.458.587 KM. Pregled planiranih i realizovanih tekućih transfera dat je u tabeli:

R. br.	Naziv tekućeg transfera	Izmjene Budžeta za 2022. godinu	Izvršenje u 2022. godini
1	2	3	4
I	Tekući transferi i drugi tekući rashodi	1.415.000	1.458.587
1.	Tekući transferi drugim nivoima vlasti	100.000	101.823
2.	Tekući transferi pojedincima	180.000	182.751
3.	Tekući transferi neprofitnim organizacijama	652.000	686.633
4.	Subvencije javnim preduzećima	464.000	470.580
4.	Drugi tekući rashodi	19.000	16.800

Odlukom o izvršenju budžeta Općine za 2022. godinu utvrđeno je da se tekući transferi mogu realizovati samo po usvojenom programu tih sredstava i/ili odluke načelnika, koji usvaja program. Sredstva se mogu dodjeljivati samo onim organizacijama koje imaju urednu registraciju kod mjerodavnog tijela Kantona i dostavljen završni račun za prethodnu godinu.

Tekući transferi drugim nivoima vlasti iskazani su u iznosu od 101.823 KM i odnose se na transfer mjesnim zajednicama, na osnovu faktura dobavljača za nabavku građevinskog materijala i održavanje

²⁵ Pravilnik o načinu i uvjetima korištenja službenih fiksnih, mobilnih telefona od 22. 12. 2015. godine

rasvjete. Općina za potrebe krajnjih korisnika provodi postupke javnih nabavki, te fakture dobavljača za isporučene robe i usluge glase na Općinu.

Tekući transferi pojedincima iskazani su u iznosu od 182.751 KM, i odnose se na sredstva odobrena povratnicima za stambeno zbrinjavanje (106.287 KM), socijalnu pomoć na osnovu faktura Doma za socijalno i zdravstveno zbrinjavanje osoba s invaliditetom i drugih osoba Stolac (66.364 KM) i stipendije koje su isplaćene u skladu sa odlukama načelnika (10.100 KM).

Sredstava odobrena za pomoć povratnicima odnose se na fakture za nabavku građevinskog materijala za potrebe pojedinaca. Općina je provela postupak javne nabavke za izbor najpovoljnijeg ponuđača, te na osnovu dostavljenih zahtjeva pojedinaca, vršila nabavku građevinskog materijala za što su ispostavljene fakture koje glase na Općinu. Utvrdili smo da su korisnici ovog transfera dostavljali zahtjeve, nakon čega je Općina dobavljaču slala narudžbenicu za dostavu građevinskog materijala, a dobavljač je račune ispostavljao Općini u skladu sa provedenim postupkom javne nabavke.

Transfer za stambeno zbrinjavanje u iznosu od 106.287 KM je umjesto na poziciji kapitalnog transfera planiran i iskazan na poziciji tekućih transfera pojedincima, zbog čega ovi izdaci nisu iskazani na propisanoj poziciji, u skladu sa analitičkim kontnim planom za budžet i budžetske korisnike u FBiH. Zbog navedenog, finansijski izvještaji ne daju tačan prikaz ovih rashoda i izdataka po vrsti. Prilikom izrade budžeta pojedini rashodi i izdaci nisu planirani na odgovarajućim pozicijama, a samim tim ni knjigovodstveno evidentirani. Za navedeno je data preporuka u tački 5.1 Izvještaja.

Tekući transferi neprofitnim organizacijama iskazani su u iznosu od 686.633 KM odnose se na sredstva doznačena vjerskim zajednicama (361.110 KM), osnovnim školama (102.523 KM), Domu zdravlja (74.760 KM), Dobrovoljnom vatrogasnom društvu Ravno (59.694 KM), neprofitnim udrugama (42.766 KM), JU „Dječiji vrtić“ Ravno (23.882 KM), za kulturu (13.198 KM) i političkim strankama (8.700 KM). Navedeni transferi su najvećim dijelom realizovani na osnovu odluka načelnika, bez potpisivanja ugovora kojim bi se regulisala međusobna prava i obaveze po pitanju dostavljanja izvještaja o namjenskim utrošku sredstava i rokovima za njihovu dostavu. Za pojedina udruženja sredstva su doznačena na osnovu zahtjeva korisnika. Sa korisnicima sredstava nisu potpisani ugovori kojima bi se uredilo pravdanje sredstava i nadzor nad namjenskim utroškom sredstava, te postupanje u slučaju nenamjenskog trošenja sredstava. Korisnici odobrenih sredstava nisu dostavljali izvještaje o namjenskom utrošku, što nije u skladu sa odredbama člana 57. Zakona o budžetima u FBiH.

Subvencije javnim preduzećima iskazane u iznosu od 470.580 KM odnose se na odobrena sredstva korisnicima utvrđenim u Budžetu Općine za JP „Popovo“ (243.759 KM), JP „Vjetrenica“ (172.994 KM) i grant „Dom za stare“ (53.827 KM). Navedeni subjekti Vijeću na razmatranje i usvajanje dostavljaju izvještaje o radu i finansijskom poslovanju. Prezentovane su nam odluke o usvajanju izvještaja za 2021. godinu, dok izvještaji za 2022. godinu do okončanja revizije još uvijek nisu razmatrani.

Sa korisnicima sredstava tekućih transfera neprofitnim organizacijama nisu zaključeni ugovori o namjenskom korištenju sredstava kojima bi se regulisala međusobna prava i obaveze, način utroška odobrenih sredstava, izvještavanje o utrošku i vršenje nadzora. Korisnici sredstava nisu dostavljali izvještaje o namjenskom utrošku, što nije u skladu sa članom 57. Zakona o budžetima u FBiH.

Preporuka:

- **potrebno je da Općina sa korisnicima dodijeljenih sredstava neprofitnim organizacijama potpisuje ugovore kojima će se utvrditi međusobna prava i obaveze, uključujući obavezu dostavljanja izvještaja o namjenskom utrošku sredstava, te da vrši nadzor nad namjenskim utroškom.**

6.1.2.4 Izdaci za nabavku stalnih sredstava

Izdaci za nabavku stalnih sredstava iskazani su u iznosu od 2.394.399 KM i u odnosu na plan veći su za 264.399 KM ili 12%. Ovi izdaci odnose se na nabavku rekonstrukciju i investiciono održavanje (1.873.855 KM), nabavku opreme (481.749 KM), građevina (21.760 KM) i stalna sredstva u obliku prava (17.035 KM).

Izdaci za nabavku opreme odnose se na nabavku vatrogasne opreme (cisterne) za Dobrovoljnu vatrogasnu jedinicu, a izdaci za rekonstrukciju i investiciono održavanje odnose se na izdatke za izgradnju vodovodne mreže i vodoopskrbu, rekonstrukciju lokalnih cesta i elektrifikaciju Općine.

Najznačajnija nabavka stalnih sredstava odnosi se na izvršenje radova u iznosu od 559.350 KM po osnovu zaključenog ugovora sa dobavljačem „HP Investing“ d.o.o. Mostar za uređenje biciklističke staze starom Ćirinom prugom. Sa navedenim dobavljačem potpisan je ugovor u skladu sa posebnom procedurom, s obzirom na to da se radi sredstvima IPA fonda.

Uvidom u dokumentaciju, utvrdili smo da su fakture za nabavku stalnih sredstava u iznosu od najmanje 489.013 KM evidentirane na poziciji izdataka za nabavku stalnih sredstava u iznosu i periodu u kojem su plaćene, a ne u ukupnom iznosu sa fakture i u momentu nastanka događaja. Također, utvrdili smo da se dio obaveza po ovom osnovu ne iskazuje na poziciji kratkoročnih obaveza prema dobavljačima, već samo kao odliv sa bankovnog računa. Kao primjer navodimo račun za izvođenje radova od 22. 6. 2022. godine u iznosu od 175.327 KM koji je evidentiran na izdacima u više dijelova u momentu plaćanja (4. 7. 2022. plaćen je i evidentiran na obavezama iznos od 75.327 KM), dok je dio u iznosu od 100.000 KM iskazan samo kao odliv novca bez evidentiranja na poziciji obaveze. Također, na poziciji rashoda i izdataka evidentiran je ukupan iznos od 246.972 KM koji se odnosi na više faktura ali iznosi po ovim fakturama nisu evidentirani na poziciji kratkoročnih obaveza, već samo kao odliv sredstava. Zbog navedenog ne možemo potvrditi da se knjigovodstveno evidentiranje poslovnih događaja zasniva na načelima tačnosti, istinitosti, pouzdanosti, blagovremenosti i pojedinačnom iskazivanju poslovnih događaja.

Imajući u vidu navedeno, konstatujemo da rashodi i izdaci u iznosu od najmanje 489.013 KM nisu evidentirani u trenutku nastanka obaveze, već u momentu plaćanja, što nije u skladu sa modificiranim računovodstvenim načelom nastanka događaja. Prilikom evidentiranja rashoda i izdataka nisu evidentirane kratkoročne tekuće obaveze prema dobavljačima u iznosu od najmanje 346.972 KM. S obzirom na to da se rashodi i izdaci ne priznaju u skladu sa modificiranim računovodstvenim načelom nastanka događaja, ne možemo potvrditi da su svi rashodi i izdaci perioda iskazani u finansijskim izvještajima, niti možemo potvrditi iskazane kratkoročne obaveze. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH, Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH, Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH, Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i trezor.

6.1.2.5 Izdaci za otplatu dugova

Izdaci za otplate dugova u iznosu od 133.613 KM i izdaci za kamate u iznosu od 21.803 KM odnose se na otplate dospjelih obaveza u tekućoj godini po osnovu dugoročnih kredita, što je opisano u tački 6.2.4 Izvještaja.

6.1.3 Finansijski rezultat

U finansijskim izvještajima za 2022. godinu iskazan je finansijski rezultat kako slijedi:

R. br.	Opis	Budžet za 2022. godinu	Ostvareno u 2022. godini	Ostvareno u 2021. godini	Index (4/3)x100
1	2	3	4	5	6
I	PRIHODI	3.913.242	3.949.978	3.879.714	101
I.1.	Prihodi od poreza	1.326.100	1.332.878	777.833	101
I.2.	Neporezni prihodi	1.193.900	1.217.406	2.512.820	102
I.3.	Primljeni transferi	1.393.242	1.399.694	589.061	101
II	RASHODI	2.480.000	2.525.587	2.316.705	102
II.1.	Tekući rashodi	1.065.000	1.045.197	937.982	98
II.2.	Tekući grantovi	1.415.000	1.458.587	3.178.723	103

II.3	Kapitalni grantovi	0	0	0	0
II.4.	Izdaci za kamate	0	21.803	0	0
II.5	Tekuća budžetska rezerva	0			
III	TEKUĆI SUFICIT I – II	1.433.242	1.424.391	1.563.009	99
IV	NETO NABAVKA STAL. SREDST. (IV 2 – IV 1)	2.130.000	2.394.399	1.734.804	112
IV.1.	Primici od prodaje stalnih sredstava	0	0	0	0
IV.2.	Izdaci za nabavku stalnih sredstava	2.130.000	2.394.399	1.734.804	112
V	UKUPAN DEFICIT/SUFICIT III – IV	-696.758	-970.008	-171.795	139
VI	NETO SMANJENJE FINANSIJSKE IMOVINE (VI 1 – VI 2)	0	0	0	0
VI.1.	Primici od finansijske imovine	0	0	0	0
VI.2.	Izdaci za finansijsku imovinu	0	0	0	0
VII	NETO ZADUŽIVANJE (NETO OTPLATE DUGOVA) (VII 1 – VII 2)	1.000.000	866.387	-130.955	87
VII.1.	Primici od zaduživanja	1.000.000	1.000.000	0	100
VII.2.	Izdaci za otplate dugova	0	133.613	130.955	0
VIII	UKUPAN FINANSIJSKI REZULTAT (V + VI + VII)	303.242	-103.621	-302.750	-34

Podaci iz bilansa stanja:

Neraspoređeni višak prihoda nad rashodima	0	362.784	0
Neraspoređeni višak rashoda nad prihodima	607.224	0	0

U revidiranoj godini iskazan je tekući suficit u iznosu od 1.424.392 KM, s obzirom na to da su prihodi ostvareni u iznosu od 3.949.978 KM, a rashodi u iznosu od 2.525.587 KM. Ukupan deficit iskazan je u iznosu od 970.008 KM.

Iskazan je negativan ukupan finansijski rezultat za 2022. godinu u iznosu od 103.621 KM, s obzirom na to da su prihodi i primici iskazani u iznosu od 4.949.978 KM, a rashodi i izdaci u iznosu od 5.053.599 KM.

Računovodstvo Općine ne zasniva se na računovodstvenim načelima tačnosti, istinitosti, pouzdanosti, sveobuhvatnosti, blagovremenosti i pojedinačnom iskazivanju poslovnih događaja. Rashodi i izdaci priznaju se u momentu plaćanja, a ne na osnovu nastanka poslovnog događaja (obaveze) i u izvještajnom periodu na koji se odnose nezavisno o plaćanju. Zbog navedenog, ne možemo potvrditi iskazani finansijski rezultat. Efekte na finansijske izvještaje ne možemo izmjeriti.

Ukupan višak rashoda nad prihodima u Bilansu stanja iskazan je u iznosu od 607.224 KM, dok je u prethodnoj godini bio iskazan višak prihoda nad rashodima u iznosu od 362.784 KM.

Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH utvrđeno je da se zatvaranje konta prihoda i primitaka, te rashoda i izdataka na kraju godine vrši prenosom na konto 591111 – Neraspoređeni višak prihoda i rashoda. Revizijom smo utvrdili da je neraspoređeni višak prihoda nad rashodima u odnosu na početno stanje umanjen za 970.008 KM, koliko iznosi ukupan iskazani deficit, a ne za iznos iskazanog finansijskog rezultata.

Navedeno ukazuje na to da obračunom finansijskog rezultata nisu obuhvaćeni primici od zaduživanja i izdaci za otplate dugova. Neraspoređeni višak rashoda nad prihodima nismo potvrdili jer se rashodi i izdaci ne priznaju u izvještajnom periodu na koji se odnose nezavisno o plaćanju.

Preporuka:

- dosljedno se pridržavati odredbi Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH koji se odnosi na način zatvaranja konta prihoda i primitaka, te rashoda i izdataka na kraju godine, utvrditi stvarno stanje konta neraspoređenog viška prihoda i rashoda, te shodno tome provesti korektivna knjiženja.***

6.2 BILANS STANJA

6.2.1 Gotovina, kratkoročna potraživanja, razgraničenja i zalihe

Gotovina je iskazana u iznosu od 275.548 KM, a čine je sredstva na bankovnim računima (274.981 KM) i sredstva u blagajni (567 KM).

Sredstva na bankovnim računima čine sredstva na glavnom transakcijskom računu (97.734 KM), dva devizna računa (175.449 KM) i jednom namjenskom podračunu (456 KM), koji su otvoreni kod UniCredit bank d.d. Sarajevo, te na namjenskom računu kod Razvojne banke FBiH Sarajevo (1.344 KM). Iskazana stanja u poslovnim knjigama usaglašena su sa bankovnim izvodima, osim stanja na računu kod Razvojne banke FBiH, koje se razlikuje za 41 KM u odnosu na stanje na izvodu.

Revizijom nismo potvrdili da je Općina osigurala da se uplata svih javnih prihoda vrši na depozitni račun, što nije u skladu sa odredbama Zakona o trezoru u FBiH.

Revizijom smo utvrdili da Općina nema iskazanih kratkoročnih potraživanja i kratkoročnih razgraničenja, jer se ne evidentiraju potraživanja po osnovu izdatih rješenja i faktura. Tek po uplati sredstava na račun, evidentira se prihod po tom osnovu.

Uvidom u dokumentaciju koja se odnosi na izdavanje urbanističkih saglasnosti za izgradnju objekata na području Općine, na osnovu Rješenja koja izdaje Služba za graditeljstvo, prostorno uređenje, geodetske i imovinsko – pravne poslove, konstatovali smo da Općina navedena rješenja nije evidentirala na poziciji potraživanja, u iznosu od najmanje 161.784 KM, već samo prihod prilikom uplate sredstava. Navedeno ukazuje da nisu uspostavljene pomoćne evidencije potraživanja, kako bi se osigurao nadzor ispostavljenih rješenja u saradnji sa Službom za privredu, finansije i lokalni razvoj.

Kratkoročna potraživanja i razgraničenja knjigovodstveno se ne evidentiraju, niti su prezentirane druge evidencije, zbog čega Bilans stanja ne daje njihov pregled, a efekte na finansijske izvještaje nismo u mogućnosti izmjeriti. Navedeno nije u skladu s odredbama Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH.

Preporuke:

- **osigurati da se svi javni prihodi uplaćuju na depozitni račun Općine, u skladu sa Zakonom o trezoru u FBiH;**
- **kratkoročna potraživanja knjigovodstveno evidentirati u Glavnoj knjizi, te uspostaviti njihove pomoćne evidencije.**

6.2.2 Stalna sredstva

U Bilansu stanja iskazana su stalna sredstva sadašnje vrijednosti od 8.868.571 KM (nabavne vrijednosti 27.489.612 KM, ispravke vrijednosti 18.621.041 KM).

Općina nije uspostavila i ne vodi pomoćnu knjigu kapitalne imovine, a što je obaveza u skladu sa članom 7. Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH i članom 59. Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH. Uvidom u Glavnu knjigu i analitički bruto bilans Općine, utvrdili smo da se na jednom kontu vode stalna sredstva ukupne nabavne vrijednosti 25.095.214 KM, zbog čega nismo mogli potvrditi vrijednosti stavki koje se odnose na pojedinačne pozicije stalnih sredstava, kao što su zemljište, zgrade, oprema i ostala stalna sredstva. Općina nije vršila evidenciju stalnih sredstava na pripadajućim analitičkim kontima, u skladu sa kontnim planom, koji je sastavni dio Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH.

Uvidom u Izvještaj o popisu na 31. 12. 2022. godine, utvrdili smo da je popisna komisija izvršila popis investicija u toku ukupne vrijednosti od 447.615 KM, koje se odnose na projekte vodoopskrbe i

rekonstrukcije lokalnih cesta. Navedeni iznos nije evidentiran u Glavnoj knjizi na poziciji stalnih sredstava u pripremi.

Općina ne vodi pomoćnu knjigu kapitalne imovine, niti vrši evidencije stalnih sredstava na pripadajućim analitičkim kontima, na način propisan Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH. Amortizacija je obračunata na cjelokupan iznos sredstava, a ne na pojedinačna sredstva. U Glavnoj knjizi nisu evidentirana stalna sredstva u pripremi u iznosu od 447.615 KM, što nije u skladu sa odredbama Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH.

U skladu s članom 18. Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH, članom 66. Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH, budžetski korisnici vrše revalorizaciju stalnih sredstava. Knjigovodstveni iznos materijalnih sredstava obavezno se koriguje ako je inflacija na godišnjem nivou mjerenja rastom cijena viša od 10% ili 10% i više kumulativno od zadnje promjene vrijednosti sredstava. Revalorizacija se vrši primjenom kumulativnog iznosa rasta cijena proizvođača industrijskih proizvoda, koje objavljuje Federalni zavod za statistiku. Efekti revalorizacije povećavaju izvore stalnih sredstava za razliku između rezultata revalorizacije nabavne vrijednosti i rezultata revalorizacije otpisane vrijednosti, a knjiži se tako što se povećava vrijednost stalnih sredstava i njihova ispravka za iznos revalorizacije, a efekti revalorizacije se evidentiraju na potražnoj strani konta izvora stalnih sredstava.

Općina nije izvršila revalorizaciju stalnih sredstava za 2022. godinu iako je prema podacima Federalnog zavoda za statistiku rast cijena industrijskih proizvoda od januara do decembra 2022. godine porastao za 17,4%. Uzimajući u obzir sadašnju vrijednost stalnih sredstava i izvora stalnih sredstava na 31. 12. 2022. godine, efekt revalorizacije bi bio povećanje knjigovodstvene vrijednosti stalnih sredstava od 1.534.131 KM. Sredstva u pripremi se ne revalorizuju.

Revalorizacija se vrši primjenom kumulativnog iznosa rasta cijena proizvođača industrijskih proizvoda, koje objavljuje Federalni zavod za statistiku na način da povećava vrijednost izvora stalnih sredstava za razliku između rezultata revalorizacije nabavne i ispravke vrijednosti, kako bi se u periodu inflacije njihova vrijednost uskladila. Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, rast cijena industrijskih proizvoda od januara do decembra 2022. godine porastao za 17,4%, što je iziskivalo revalorizaciju. Nije izvršena revalorizacija stalnih sredstava za 2022. godinu u skladu sa propisima za budžetske korisnike.

Preporuke:

- *izvršiti analizu i uvid u stvarno stanje stalnih sredstava i u skladu s tim izvršiti njihovo evidentiranje, te voditi pomoćnu knjigu kapitalne imovine, a stalna sredstva evidentirati na pripadajućim analitičkim kontima, u skladu sa Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH;*
- *izvršiti revalorizaciju stalnih sredstava za 2022. godinu u skladu s članom 18. Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH, članom 66. Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH.*

6.2.3 Kratkoročne obaveze i razgraničenja

Kratkoročne obaveze i razgraničenja iskazani su u iznosu od 11.346 KM, a čine ih kratkoročne tekuće obaveze (789 KM), kapitalne obaveze, odnosno obaveze po kapitalnim projektima (10.137 KM) i obaveze po lizingu (420 KM).

Uvidom u iskazane promete na poziciji obaveza, utvrdili smo da se obaveze prema dobavljačima ne iskazuju u sistemu Glavne knjige u cjelokupnom iznosu od najmanje od 346.972 KM, nego samo rashod i odliv s računa, što je obrazloženo u tački 6.1.2.4 Izvještaja. Također, utvrdili smo da se obaveze prema zaposlenicima ne iskazuju u knjigovodstvenim evidencijama, već kao rashod i odliv sa računa. Nisu evidentirane obaveze za plaće za decembar 2022. godine u iznosu od 26.902 KM.

Navedeno ukazuje na to da sve nastale transakcije i poslovni događaji nisu knjigovodstveno evidentirani u poslovnim knjigama Općine. Osim toga, uvidom u evidencije kratkoročnih tekućih obaveza, utvrdili smo da se one ne evidentiraju u momentu nastanka poslovnog događaja, već u

momentu plaćanja, što nije u skladu sa članom 76. Zakona o budžetima u Federaciji BiH, članom 16. Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH i članom 35. Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH.

Imajući u vidu prethodno navedeno, ne možemo potvrditi stanja kratkoročnih obaveza u finansijskim izvještajima. Općina ne evidentira poslovne promjene na način propisan Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i trezor u izvještajnom periodu na koji se odnose. Obaveze se ne evidentiraju u momentu njihovog nastanka, već u momentu plaćanja, što nije u skladu sa odredbama Zakona o budžetima u FBiH, Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH. Preporuka je data u tački 4. Izvještaja.

6.2.4 Dugoročne obaveze i razgraničenja

Dugoročne obaveze i razgraničenja na 31. 12. 2022. godine iskazane su u iznosu od 871.426 KM i odnose se na dugoročne obaveze po kreditu Razvojne banke Federacije BiH po osnovu ugovora potpisanog 21. 12. 2021. godine za finansiranje investicionih projekata „Prekogranična tematska turistička destinacija-stara uskotračna pruga Ćiro-Ćiro 2“ (čišćenje i rekonstrukcija Ćirostaze, sanacija puta, uređenje odmorišta, postavljanje zaštitne ograde na kritičnim mjestima, čišćenje dionice i djelimično finansiranje instalacije pametne klupe visokih performansi) i „Flood&Fire“ (nabavka specijalizirane vatrogasne opreme). Ugovorom je odobreno 1.000.000 KM sa rokom otplate 72 mjeseca, uključujući dva mjeseca grace perioda, počevši od dana doznake sredstava na račun Općine i nominalnom fiksnom kamatnom stopom od 2,5% na godišnjem nivou. Sredstva su Općini doznačena 6. 1. 2022. godine, a otplatnim planom predviđeno je plaćanje devet rata u toku 2022. godine. Nije nam prezentovana dokumentacija kojom se potvrđuje da je izvršeno usaglašavanje ovih obaveza.

Pri knjigovodstvenom evidentiranju obaveza po osnovu ovog dugoročnog kredita nije postupljeno u skladu sa odredbama Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i trezor jer u Glavnoj knjizi nije zadužen odgovarajući analitički konto iz podgrupe 511120 – Izvori novčanih sredstava.

Preporuka:

- *dugoročne obaveze po osnovu kredita knjigovodstveno evidentirati na poziciji izvora novčanih sredstava, u skladu s Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta i Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i trezor.*

6.2.5 Izvori sredstava

Izvori stalnih sredstava iskazani su u bilansu stanja u iznosu od 8.261.347 KM i čine ih izvori stalnih sredstava (8.868.571 KM) i neraspoređeni višak rashoda nad prihodima (607.224 KM).

U finansijskim izvještajima iskazana su stalna sredstava nabavne vrijednosti u iznosu od 27.489.612 KM, otpisane vrijednosti 18.621.041 KM i sadašnje vrijednosti 8.868.571 KM. Sadašnja vrijednost stalnih sredstava usaglašena je sa iskazanim vrijednostima izvora sredstava. Međutim, napominjemo da revizijom nismo mogli potvrditi iskazano stanje stalnih sredstava.

Utvdili smo da obaveze po osnovu dugoročnog kredita koje na 31. 12. 2022. godine iznose 871.426 KM nisu iskazane na poziciji izvora novčanih sredstava, zbog čega su izvori sredstava više iskazani za navedeni iznos. Također, revizijom nismo potvrdili ni iskazani neraspoređeni višak rashoda nad prihodima.

Iskazanu vrijednost izvora stalnih sredstava u iznosu od 8.261.347 KM ne možemo potvrditi, s obzirom na to da nije iskazana struktura stalnih sredstava, niti je izvršeno evidentiranje dugoročne obaveze po osnovu kredita na poziciji izvora novčanih sredstava. Osim toga, ne možemo potvrditi ni iskazani višak rashoda nad prihodima u iznosu od 607.224 KM.

6.2.6 Popis sredstava i obaveza

Odlukom načelnika od 27. 12. 2022. godine utvrđeno je vršenje godišnjeg popisa, formirane su popisne komisije, te su definisani rokovi vršenja popisa i dostavljanja izvještaja popisnih komisija.

Popisne komisije su bile dužne da popis izvrše najkasnije do 31. 1. 2023. godine. Centralna popisna komisija Općine sačinila je Zbirni izvještaj o izvršenom popisu za 2022. godinu, koji je načelnik usvojio Odlukom od 14. 2. 2023. godine.

Popisne komisije nisu sačinile popisne liste koje sadrže sve elemente, što ukazuje da knjigovodstvena stanja nisu usklađena sa stvarnim stanjem. Popis stalnih sredstava nije izvršen pojedinačno, posebno za svako stalno sredstvo. Novčana sredstava popisana su na osnovu bankovnih izvoda.

S obzirom na to da se obaveze koje se odnose na fiskalnu godinu, unose do 31. 1. 2023. godine, popisom nisu obuhvaćene sve stvorene obaveze. Nisu popisane obaveze po kreditu Razvojne banke u iznosu od 871.426 KM, koliko iznose po otplatnom planu niti obaveze za plaće i naknade za mjesec decembar 2022. godine.

U komisiji za popis stalnih sredstava i sitnog inventara, imenovan je stručni saradnik za poslove plana, analize i finansijskih poslova, dok je za predsjednika centralne popisne komisije imenovan rukovoditelj službe za privredu i finansije-pomoćnik općinskog načelnika. Navedeno nije u skladu sa članom 22. Zakona o računovodstvu i reviziji, gdje je definisano da pri utvrđivanju sastava pojedinih komisija za popis treba voditi računa da lica koja su materijalno ili finansijski zadužena za sredstva koja se popisuju i njihovi neposredni rukovodioci ne mogu biti određeni u komisiju za popis tih sredstava.

Uzimajući u obzir prethodno navedeno, nije izvršen cjelovit popis imovine i obaveza, niti je izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem u skladu sa članom 21. i 22. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH, članom 18. Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH i članovima od 67. do 69. Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH. Prema prezentiranoj dokumentaciji, konstatovano je da su imenovani zaposlenici kao članovi komisija, koji su materijalno ili finansijski zaduženi za sredstva koja se popisuju, što nije u skladu s članom 22. stav 2. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH.²⁶

Preporuka:

- **popisom utvrditi stvarno stanje imovine i obaveza, izvršiti usaglašavanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem, a prilikom formiranja popisnih komisija voditi računa da se u komisije ne imenuju osobe koje su materijalno i finansijski zadužene za sredstva koja se popisuju.**

6.3 IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA

U Izvještaju o novčanim tokovima iskazani su novčani primici u iznosu od 4.949.978 KM, novčane isplate 5.053.599 KM, neto novčane isplate 103.621 KM. Saldo gotovine na početku godine iznosio je 379.169 KM, a na kraju godine 275.548 KM.

Izvještaj o novčanim tokovima daje pregled novčanih primitaka i isplata jer Općina rashode i izdatke priznaje u periodu kada su isplaćeni.

²⁶ „Sl. novine FBiH“, br. 15/21

7. JAVNE NABAVKE

Općina nije donijela Plan javnih nabavki za 2022. godinu, kao akt kojim se detaljno planira potrošnja javnih sredstava putem provođenja postupaka javne nabavke, što nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama.²⁷ Nabavke su provođene donošenjem odluke o pokretanju postupka nabavke za svaku pojedinačnu nabavku.

Prema prezentiranim podacima, u toku 2022. godine provedeno je 28 postupaka javnih nabavki ukupne vrijednosti 3.177.774 KM²⁸, i to sedam otvorenih u vrijednosti od 2.887.931 KM, 11 konkurentskih u vrijednosti od 227.236 KM i deset direktnih sporazuma u vrijednosti od 62.607 KM.

Općina je izvršila i nabavke u ukupnom iznosu od 788.531 KM koje su izvršene po PRAG proceduri finansirane iz sredstava o donaciji, jer su izuzete od primjene Zakona o javnim nabavkama na osnovu člana 10., stav 1. tačka c), s obzirom na to da su izvršene iz sredstava IPA fonda.

Izvršili smo uvid u procedure nabavki putem dva otvorena postupka ukupne vrijednosti 1.584.250 KM i jedan konkurentski zahtjev ukupne vrijednosti 27.184 KM. Kriterij za dodjelu ugovora u navedenim postupcima bila je najniža cijena.

Postupak nabavke izvođenja radova „**Vodopskrba naselja Ivanica, izgradnja distributivnog cjevovoda obuhvata VSP-e Ivanica**“ putem otvorenog postupka pokrenut je Odlukom načelnika od 10. 8. 2022. godine. Procijenjena vrijednost nabavke iznosila je 1.404.000 KM. Prema izvještaju o preuzimanju tenderske dokumentacije, istu je preuzelo 17 zainteresovanih ponuđača, a pristigle su četiri prihvatljive ponude. Nakon provedene e-aukcije, koja je održana 3. 10. 2022. godine, komisija je predložila da se izabere najpovoljniji ponuđač, „Econ Inženjering“ d.o.o. Čapljina. Nakon donesene Odluke o izboru najpovoljnijeg ponuđača, 21. 10. 2022. godine potpisan je ugovor ukupne vrijednosti 1.317.420 KM. Tenderskom dokumentacijom i Ugovorom je utvrđeno da će radovi biti završeni u periodu od 460 dana od dana uvođenja izvođača radova u posao. Također, tenderskom dokumentacijom i ugovorom utvrđena je uplata avansa u iznosu od 25% od ugovorene vrijednosti nabavke. Isplata avansa izvršena je 29. 12. 2022. godine u iznosu od 329.355 KM.

Postupak nabavke „**Sukcesivna nabavka i isporuka građevinskog materijala za potrebe Općine Ravno tokom 2022. godine**“ putem otvorenog postupka pokrenut je Odlukom načelnika od 18. 1. 2022. godine. Procijenjena vrijednost nabavke iznosila je 234.000 KM. Prema izvještaju o preuzimanju tenderske dokumentacije, istu je preuzelo 10 zainteresiranih ponuđača, a pristigla je jedna prihvatljiva ponuda, ukupne vrijednosti 266.830 KM. Komisija je predložila da se izabere najpovoljniji ponuđač, koji je dostavio navedenu ponudu „Beton Perutina“ d.o.o. Čapljina. Nakon donesene Odluke o izboru najpovoljnijeg ponuđača, potpisan je ugovor u navedenoj vrijednosti.

Postupak nabavke putem konkurentskog postupka „**Asfaltiranje pristupne ceste do crkve sv. Đorđa u naselju Bobovišta i dijela lokalne ceste u naselju Ledenice**“ pokrenut je Odlukom načelnika od 13. 7. 2022. godine. Procijenjena vrijednost nabavke iznosila je 25.740 KM. Prema izvještaju o preuzimanju tenderske dokumentacije, istu su preuzela četiri zainteresirana ponuđača, a pristigla je jedna prihvatljiva ponuda, ukupne vrijednosti 27.184 KM. Komisija je predložila da se izabere najpovoljniji ponuđač, koji je dostavio navedenu ponudu „Hercegovina putevi“ a.d. Trebinje. Nakon donesene Odluke o izboru najpovoljnijeg ponuđača, 16. 8. 2022. godine potpisan je ugovor u navedenoj vrijednosti. Ugovorom je utvrđeno da će radovi biti izvedeni u roku od 60 dana od dana uvođenja u posao. Dobavljač je okončanu situaciju dostavio 30. 8. 2022. godine.

Nisu utvrđene nepravilnosti prilikom provođenja procedure navedenih postupaka nabavki.

Prilikom provođenja nabavki usluga reprezentacije i ugovorenih usluga, Općina nije zaključivala ugovore sa dobavljačima, što je u suprotnosti sa odredbama Zakona o javnim nabavkama.

²⁷ „Sl. glasnik BiH“, br. 39/14

²⁸ Sve vrijednosti su sa iskazanim PDV-om

Uvidom u dokumentaciju koja se odnosi na provedene postupke javnih nabavki, utvrdili smo da Općina nije objavljivala obavještenja o dodjeli ugovora niti je Agenciji za javne nabavke dostavljala izvještaj o postupku javne nabavke, što nije u skladu sa odredbama članova 74. i 75. Zakona.

Općina nije donijela Plan javnih nabavki za 2022. godinu, kao akt kojim se detaljno planira potrošnja javnih sredstava putem provođenja postupaka javne nabavke. **Navedeno nije u skladu sa odredbama člana 17. Zakona o javnim nabavkama. Prilikom nabavki usluga reprezentacije i ugovorenih usluga, općina nije provodila postupke nabavki niti zaključivala ugovore s dobavljačima, što nije u skladu sa odredbama Zakona o javnim nabavkama. Također, Općina nije objavljivala obavještenja o dodjeli ugovora niti je Agenciji za javne nabavke dostavljala izvještaj o provedenom postupku javne nabavke, što nije u skladu sa odredbama članova 74. i 75. Zakona.**

Preporuke:

- *donositi Plan javnih nabavki, a obavještenja i izvještaje o postupcima nabavki sačinjavati i objavljivati u skladu sa odredbama Zakona o javnim nabavkama;*
- *prilikom nabavki usluga reprezentacije i ugovorenih usluga provoditi postupke nabavki i zaključivati Ugovore sa dobavljačima, u skladu sa odredbama Zakona o javnim nabavkama.*

8. KOMENTARI NA NACRT IZVJEŠTAJA

Općina je je 29. 9. 2023. godine dostavila komentar na Nacrt izvještaja o izvršenoj finansijskoj reviziji za 2022. godinu. U komentaru je navedeno da se u potpunosti prihvataju sve primjedbe i sugestije za otklanjanje uočenih nepravilnosti u radu.

Reviziju Općine Ravno obavio je revizorski tim u sastavu: Murisa Dizdarić – voditeljica tima u prethodnoj reviziji, Senad Hasičić – vođa tima u konačnoj reviziji, i Lamija Sarač – članica tima.

Vođa tima

Senad Hasičić, s.r.

**Rukovoditeljica Sektora
za razvoj, metodologiju i upravljanje
kvalitetom**

Mia Buljubašić, s.r.

**Rukovoditeljica Sektora
za finansijsku reviziju institucija kantona,
gradova i općina**

Amela Mulahalilović, s.r.

V. PRILOZI

- 1. GODIŠNJI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI**
- 2. IZJAVA RUKOVODSTVA**

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE

OBRAZAC GIB

Identifikacijski broj: 4227169210003

šifra po kvalifikacionoj
djelatnosti: 84.11

Nadležno ministarstvo: Ministarstvo financija HNŽ

Operativni broj: _____

Organizacijski broj: _____

Potrošačka jedinica-glava: Općina Ravno

Funkcionalni kod: _____

Sjedište potrošačke jedinice: Ravno

Fond: _____

Pojedinačni obrasci: _____

Konsolidovani obrasci: _____

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU BUDŽETA
Period izvještavanja : od 01.01. do 31.12.2022. godine

R.b.	Broj Konta	POZICIJA	Oznaka za AOP	Planirano	Ostvareno		Odstupanje (4-3)	Procena t 4/3 x 100
					u tekućoj godini	u prethodnoj godini		
	1	2		3	4	5	6	7
1		PRIHODI (2+17+36)	200	3.913.242	3.949.978	3.879.714	36.736	100,9%
2	710000	PRIHODI OD POREZA (3+7+9+11+13+14+15+16)	201	1.326.100	1.332.878	777.833	6.778	100,5%
3	711000	Porezi na dobit pojedinaca i preduzeća (4+5+6)	202	0	0	0	0	#DIV/0!
4	711100	Porezi na dobit pojedinaca (zaostale uplate poreza)	203		0	0	0	#DIV/0!
5	711200	Porezi na dobit preduzeća	204				0	#DIV/0!

6	711900	Porez na dobit banaka i dr.fin.organizacija, društava za osiguranje i reosiguranje imovine i lica, pravnih lica iz oblasti elektroprivrede, pošte i telekomunikacija i pravnih lica iz oblasti igara na sreću i ostalih preduzeća	205				0	#DIV/0!
7	712000	Doprinosi za socijalnu zaštitu (7=8)	206	0	0	0	0	#DIV/0!
8	712100	Doprinosi za socijalnu zaštitu	207				0	#DIV/0!
9	713000	Porezi na plaću i radnu snagu (13=14)	208	200	166	210	-34	83,0%
10	713100	Porezi na plaću (zaostale uplate poreza)	209	200	166	210	-34	83,0%
11	714000	Porez na imovinu (15=16)	210	742.800	746.685	278.675	3.885	100,5%
12	714100	Porez na imovinu	211	742.800	746.685	278.675	3.885	100,5%
13	715000	Domaći porezi na dobra i usluge	212				0	#DIV/0!
14	716000	Porezi na dohodak	213	53.100	56.774	45.017	3.674	106,9%
15	717000	Prihodi od indirektnih poreza	214	530.000	529.253	453.931	-747	99,9%
16	719000	Ostali porezi	215				0	#DIV/0!
17	720000	NEPOREZNI PRIHODI (18+26+34+35)	216	1.193.900	1.217.406	2.512.820	23.506	102,0%
18	721000	Prihodi od poduzetničkih aktivnosti i imovine i prihodi od pozitivnih kursnih razlika (19+.....+25)	217	451.100	427.056	234.518	-24.044	94,7%
19	721100	Prihodi od nefin.javnih preduzeća i fin. Institucija	218	89.000	56.168	69.817	-32.832	63,1%
20	721200	Ostali prihodi od imovine	219	362.100	370.888	164.701	8.788	102,4%
21	721300	Kamate i dividende primljene od pozajmica i učešća u kapitalu	220		0	0	0	#DIV/0!
22	721400	Naknade primljene od pozajmica i učešća u kapitalu	221				0	#DIV/0!
23	721500	Prihodi od pozitivnih kursnih razlika	222		0	0	0	#DIV/0!
24	721600	Prihodi od privatizacije	223				0	#DIV/0!
25	721700	Prihodi po osnovu premije i provizije za izdatu garanciju	224				0	#DIV/0!
26	722000	Naknade i takse i prihodi od pružanja javnih usluga (27+.....33)	225	742.800	790.350	2.278.302	47.550	106,4%
27	722100	Administrativne takse	226	6.000	13.281	5.392	7.281	221,4%
28	722200	Sudske takse	227		0		0	#DIV/0!
29	722300	Komunalne naknade i takse	228	222.000	223.781	351.739	1.781	100,8%
30	722400	Ostale budžetske naknade i takse	229	450.000	465.825	1.822.844	15.825	103,5%
31	722500	Naknade i takse po federalnim zakonima i drugim	230	9.800	6.796	10.233	-3.004	69,3%
32	722600	Prihodi od pružanja javnih usluga (prihodi od vlastitih djelatnosti korisnika budžeta i vlastiti prihodi)	231	55.000	78.470	15.000	23.470	142,7%
33	722700	Neplanirane uplate-prihodi	232		2.197	24.057	2.197	#DIV/0!
34	723000	Novčane kazne	233					
35	777000	Drugi tekući prihodi	234			0	0	#DIV/0!

36		PRIMLJENI TRANSFERI (Transferi i donacije) (37+38+39+40+41+42)	235	1.393.242	1.399.694	589.061	6.452	100,5%
37	731100	Primljeni tekući transferi od inostranih Vlada i međunarodnih organizacija	236	0	0	0	0	#DIV/0!
38	732100	Primljeni transferi od ostalih nivoa vlasti	237	580.000	586.334	356.440	6.334	101,1%
39	741100	Primljeni kapitalni transferi od inostranih Vlada	238	0		32.621	0	#DIV/0!
40	742100	Kapitalni transferi od ostalih nivoa vlasti i fondova	239	813.242	813.360	200.000		
41	742200	Kapitalni transferi iz nevladinih izvora	240	0	0	0	0	#DIV/0!
42	733100	Donacije	241				0	#DIV/0!
43		RASHODI (44+47+48+58+67+75+80)	242	2.480.000	2.525.587	2.316.705	45.587	101,8%
44	611000	Plaće i naknade troškova zaposlenih (45+46)	243	620.000	622.345	565.844	2.345	100,4%
45	611100	Bruto plaće i naknade plaća	244	508.000	503.212	489.344	-4.788	99,1%
46	611200	Naknade troškova zaposlenih	245	112.000	119.133	76.500	7.133	106,4%
47	612000	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	246	54.000	54.301	51.450	301	100,6%
48	613000	Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge (49+.....+57)	247	391.000	368.551	320.688	-22.449	94,3%
49	613100	Putni troškovi	248	40.000	40.209	40.316	209	100,5%
50	613200	Izdaci za energiju	249	9.000	6.189	7.641	-2.811	68,8%
51	613300	Izdaci za komunikaciju i komunalne usluge	250	15.000	18.011	12.981	3.011	120,1%
52	613400	Nabavka materijala i sitnog inventara	251	10.000	7.530	8.547	-2.470	75,3%
53	613500	Izdaci za usluge prevoza i goriva	252	15.500	15.072	9.609	-428	97,2%
54	613600	Unajmljivanje imovine, opreme i nematerijalne imovine	253				0	#DIV/0!
55	613700	Izdaci za tekuće održavanje	254	5.000	5.235	3.887	235	104,7%
56	613800	Izdaci osiguranja, bankarskih usluga i usluga platnog prometa	255	30.000	4.955	9.813	-25.045	16,5%
57	613900	Ugovorene i druge posebne usluge	256	266.500	271.350	227.894	4.850	101,8%
58	614000	Tekući transferi i drugi tekući rashodi (59+.....+66)	257	1.415.000	1.458.587	3.178.723	43.587	103,1%
59	614100	Tekući transferi drugim nivoima vlasti	258	100.000	101.823	151.790	1.823	101,8%
60	614200	Tekući transferi pojedincima	259	180.000	182.751	227.861	2.751	101,5%
61	614300	Tekući transferi neprofitnim organizacijama	260	652.000	686.633	383.029	34.633	105,3%
62	614400	Subvencije javnim preduzećima	261	464.000	470.580	599.243	6.580	101,4%
63	614500	Subvencije privatnim preduzećima i poduzetnicima	262				0	#DIV/0!
64	614600	Subvencije finansijskim institucijama	263				0	#DIV/0!
65	614700	Tekući transferi u inostranstvo	264				0	#DIV/0!

66	614800	Drugi tekući rashodi	265	19.000	16.800	16.800	-2.200	88,4%
67	615000	Kapitalni transferi (68+.....+74)	266	0	0	0	0	#DIV/0!
68	615100	Kapitalni transferi drugim nivoima vlasti	267				0	#DIV/0!
69	615200	Kapitalni transferi pojedincima	268				0	#DIV/0!
70	615300	Kapitalni transferi neprofitnim organizacijama	269				0	#DIV/0!
71	615400	Kapitalni transferi javnim preduzećima	270				0	#DIV/0!
72	615500	Kapitalni transferi privatnim preduzećima i poduzetnicima	271				0	#DIV/0!
73	615600	Kapitalni transferi finansijskim institucijama	272				0	#DIV/0!
74	615700	Kapitalni transferi u inostranstvo	273				0	#DIV/0!
75	616000	Izdaci za kamate (76+.....+79)	274	0	21.803	0	21.803	#DIV/0!
76	616100	Kamate na pozajmice primljene kroz Državu	275				0	#DIV/0!
77	616200	Izdaci za inostrane kamate	276				0	#DIV/0!
78	616300	Kamate na domaće pozajmljivanje	277	0	21.803		21.803	#DIV/0!
79	616500	Izdaci za kamate vezane za dug po izdatim garancijama	278				0	#DIV/0!
80	600000	Tekuća budžetska rezerva	279					#DIV/0!
81		TEKUĆI SUFICIT (TEKUĆI DEFICIT) (1 minus 43)	280	1.433.242	1.424.391	1.563.009	-8.851	99,4%
82		TRANSAKCIJE U STALNIM SREDSTVIMA	281				0	#DIV/0!
83		PRIMICI OD PRODAJE STALNIH SREDSTAVA (84+85+86)	282	0	0	0	0	#DIV/0!
84	811100 (osim 811120)	Primici od prodaje stalnih sredstava	283				0	#DIV/0!
85	811200	Primici od prodaje federalnih robnih rezervi	284				0	#DIV/0!
86	811900	Ostali kapitalni primici	285	0	0		0	#DIV/0!
87	821000	IZDACI ZA NABAVKU STALNIH SREDSTAVA (88+.....+93)	286	2.130.000	2.394.399	1.734.804	264.399	112,4%
88	821100	Nabavka zemljišta, šuma i višegodišnjih zasada	287	0	0	0	0	#DIV/0!
89	821200	Nabavka građevina	288	0	21.760	136.632	21.760	#DIV/0!
90	821300	Nabavka opreme	289	557.720	481.749	320.799	-75.971	86,4%
91	821400	Nabavka ostalih stalnih sredstava	290	0	0	0	0	#DIV/0!
92	821500	Nabavka stalnih sredstava u obliku prava	291	100.000	17.035	55.196	-82.965	17,0%
93	821600	Rekonstrukcija i investicijsko održavanje	292	1.472.280	1.873.855	1.222.177	401.575	127,3%
94		NETO NABAVKA STALNIH SREDSTAVA (87 minus 83)	293	2.130.000	2.394.399	1.734.804	264.399	112,4%
95		NETO POZAJMLJIVANJE (NETO ZADUŽIVANJE) = UKUPAN DEFICIT/SUFICIT (81 minus 94)	294	-696.758	-970.008	-171.795	-273.250	139,2%

96		TRANSAKCIJE U FINANSIJSKOJ IMOVINI	295				0	#DIV/0!
97		PRIMICI OD FINANSIJSKE IMOVINE (98+.....+104)	296	0	0	0	0	#DIV/0!
98	813100	Primljene otplate od pozajmljivanja drugim nivoima vlasti	297				0	#DIV/0!
99	813200	Primljene otplate od pozajmljivanja pojedincima i neprofitnim organizacijama	298				0	#DIV/0!
100	813300	Primljene otplate od pozajmljivanja javnim preduzećima	299				0	#DIV/0!
101	813400	Primitak sredstava po osnovu učešća u dionicama javnih preduzeća	300				0	#DIV/0!
102	813500	Primitak sredstava po osnovu učešća u dionicama privatnih preduzeća i zajedničkim ulaganjima	301				0	#DIV/0!
103	813600	Primljene otplate od ostalih vidova domaćeg pozajmljivanja	302				0	#DIV/0!
104	813700	Primljene otplate od pozajmljivanja u inostranstvo	303				0	#DIV/0!
105	822000	IZDACI ZA FINANSIJSKU IMOVINU (106+.....+112)	304	0	0	0	0	#DIV/0!
106	822100	Pozajmljivanje drugim nivoima vlasti	305				0	#DIV/0!
107	822200	Pozajmljivanje pojedincima, neprofitnim organizacijama i	306				0	#DIV/0!
108	822300	Pozajmljivanje javnim preduzećima	307				0	#DIV/0!
109	822400	Izdaci za kupovinu dionica javnih preduzeća	308				0	#DIV/0!
110	822500	Izdaci za kupovinu dionica privatnih preduzeća i učešće u zajedničkim ulaganjima	309				0	#DIV/0!
111	822600	Ostala domaća pozajmljivanja	310				0	#DIV/0!
112	822700	Pozajmljivanje u inostranstvo	311				0	#DIV/0!
113		NETO POVEĆANJE (SMANJENJE) FINANSIJSKE IMOVINE (97 minus 105)	312	0	0	0	0	#DIV/0!
114		TRANSAKCIJE U FINANSIJSKIM OBAVEZAMA	313				0	#DIV/0!
115		PRIMICI OD ZADUŽIVANJA (116+120)	314	1.000.000	1.000.000		0	100,0%
116	814000	Primici od dugoročnog zaduživanja (117+118+119)	315	1.000.000	1.000.000	0	0	100,0%
117	814100	Zajmovi primljeni kroz državu	316				0	#DIV/0!
118	814200	Primici od inostranog zaduživanja	317				0	#DIV/0!

119	814300	Primici od domaćeg zaduživanja	318	1.000.000	1.000.000	0	0	100,0%
120	815000	Primici od kratkoročnog zaduživanja (121+122+123)	319	0	0		0	#DIV/0!
121	815100	Zajmovi primljeni kroz državu	320				0	#DIV/0!
122	815200	Primici od inostranog zaduživanja	321				0	#DIV/0!
123	815300	Primici od domaćeg zaduživanja	322				0	#DIV/0!
124	823000	IZDACI ZA OTPLATE DUGOVA (125+.....+130)	323	0	133.613	130.955	133.613	#DIV/0!
125	823100	Otplate dugova primljenih kroz državu	324				0	#DIV/0!
126	823200	Vanjske otplate	325				0	#DIV/0!
127	823300	Otplate domaćeg pozajmljivanja	326		128.574		128.574	#DIV/0!
128	823400	Otplata unutrašnjeg duga	327		5.039	130.955	5.039	#DIV/0!
129	823500	Otplata duga po izdanim garancijama	328				0	#DIV/0!
130	823600	Otkup duga	329				0	#DIV/0!
131		NETO ZADUŽIVANJE (NETO OTPLATE DUGOVA (115 minus 124))	330	1.000.000	866.387	-130.955	-133.613	86,6%
132		UKUPAN FINANSIJSKI REZULTAT (95+113+131)	331	303.242	-103.621	-302.750	-406.863	-34,2%

Ravno

Certificirani računovođa Ivana Dadić

Dana 02.03.2023.

Broj dozvole: 8088/5

Rukovodilac

M.P.

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE

HNŽ
Nadležno ministarstvo

Općina Ravno
Potrošačka jedinica - glava

Ravno
Sjedište potrošačke jedinice

Obrazac BS

4227169210003

Identifikacioni broj

84.11

Šifra po kvalifikacionoj djelatnosti

0000000

Organizacioni broj

000000

Operativni broj

00000

Funkcionalni kod

000

Fond

Pojedinačni obrasci:

Konsolidovani obrasci:

BILANS STANJA
na dan 31.12.2022. godine

- u KM -

R.b.	Broj konta	pozicija	Oznaka za AOP	U obračunskom periodu tekuće godine	U istom obračunskom periodu prethodne godine	Procenat (4/5) × 100
1	2	3	4	5	6	7
1		I AKTIVA				
2	100000+ 200000	A. Gotovina, kratkoročna potraživanja, razgraničenja i zalihe (3 do 10)	001	275.548	379.169	72,67
3	110000	Novčana sredstva i plemeniti metali	002	275.548	379.169	72,67
4	120000	Vrijednosni papiri	003			
5	130000	Kratkoročna potraživanja	004			
6	140000	Kratkoročni plasmani	005			
7	160000	Finansijski i obračunski odnosi sa drugim povezanim jedinicama	006			
8	210000	Zalihe materijala i robe	007			
9	220000	Zalihe sitnog inventara	008			
10	190000	Kratkoročna razgraničenja	009			
11	000000	B. Stalna sredstva (14+17+20+21)	010	8.868.571	7.251.788	122,29
12	011000	Stalna sredstva	011	27.489.612	25.095.214	109,54
13	011900	Ispravka vrijednosti stalnih sredstava	012	18.621.041	17.843.426	104,36
14	011-0119	Neotpisana vrijednost stalnih sredstava (12-13)	013	8.868.571	7.251.788	122,29
15	020000	Dugoročni plasmani	014			
16	029000	Ispravka vrijednosti dugoročnih plasmana	015			
17	020-029	Neotpisana vrijednost dugoročnih plasmana (15-16)	016			
18	031000	Vrijednosni papiri	017			
19	031900	Ispravka vrijednosti vrijednosnih papira	018			
20	031-0319	Neotpisana vrijednost vrijednosnih papira (18-19)	019			
21	09	Dugoročna razgraničenja	020			
22		UKUPNA AKTIVA (2+11) = 41	021	9.144.119	7.630.957	119,83

* 1 0 2 2 2 9 6 5 4 9 4 1 *

str. 1 od 2

Kontrolni broj: 1023239654941

R.b.	Broj konta	Pozicija	Oznaka za AOP	U obračunskom periodu tekuće godine	U istom obračunskom periodu prethodne godine	Procenat (4/5) × 100
	1	2	3	4	5	6
23		II PASIVA				
24	300000	A. Kratkoročne obaveze i razgraničenja (25 do 30)	022	11.346	11.227	101,06
25	310000	Kratkoročne tekuće obaveze	023	11.346	11.227	101,06
26	320000	Obaveze po osnovu vrijednosnih papira	024			
27	330000	Kratkoročni krediti i zajmovi	025			
28	340000	Obaveze prema zaposlenicima	026			
29	360000	Finansijski i obračunski odnosi s drugim povezanim jedinicama	027			
30	390000	Kratkoročna razgraničenja	028			
31	400000	B. Dugoročne obaveze i razgraničenja (32+33+34)	029	871.426	5.158	16.894,65
32	410000	Dugoročni krediti i zajmovi	030	871.426		
33	420000	Ostale dugoročne obaveze	031		5.158	
34	490000	Dugoročna razgraničenja	032			
35	500000	C. Izvori stalnih sredstava (36+37+38+39-40)	033	8.261.347	7.614.572	108,49
36	510000	Izvori stalnih sredstava	034	8.868.571	7.251.788	122,29
37	520000	Ostali izvori sredstava	035			
38	530000	Izvori sredstava rezervi	036	0		
39	590000	Neraspoređeni višak prihoda nad rashodima	037	0	362.784	
40	590000	Neraspoređeni višak rashoda nad prihodima	038	607.224		
41		UKUPNA PASIVA (24+31+35) = 22	039	9.144.119	7.630.957	119,83

Ravno, 20.02.2023.
Mjesto i datum

DADIĆ (DINKO) IVANA
Certifikovani računovođa

Andrija Šimunović
Rukovodilac

CR-8088/5
Broj dozvole

M.P.

036/891-465
Kontakt

Kontrolni broj: 1023239654941

str. 2 od 2

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE

HNŽ
Nadležno ministarstvo

Općina Ravno
Potrošačka jedinica - glava

Ravno
Sjedište potrošačke jedinice

4227169210003 *
Identifikacioni broj
84.11
Šifra po kvalifikacionoj djelatnosti
0000000
Organizacioni broj
000000
Operativni broj
00000
Funkcionalni kod
000
Fond
Pojedinačni obrasci:
Konsolidovani obrasci:

*156540707941

IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA
Period izvještavanja od 1.1.2022. do 31.12.2022. godine

- u KM -

Redni broj	Broj konta	POZICIJA	Oznaka za AOP	Iznos
1	1	2	3	4
		I NOVČANI PRIMICI		
1		Prihodi (od 2 do 6)	450	3.949.978
2	710000	Prihodi od poreza	451	1.332.878
3	720000	Neporezni prihodi	452	1.217.406
4	730000	Tekući transferi (transferi i donacije)	453	586.334
5	740000	Kapitalni transferi	454	813.360
6	770000	Prihodi po osnovu zaostalih obaveza	455	
7		Kapitalni primici i transferi (redni broj 8)	456	
8	811000	Kapitalni primici od prodaje stalnih sredstava	457	
9		Finansiranje (10+11+12)	458	1.000.000
10	813000	Primici od finansijske imovine	459	
11	814000	Primici od dugoročnog zaduživanja	460	1.000.000
12	815000	Primici od kratkoročnog zaduživanja	461	
13		UKUPNI NOVČANI PRIMICI (1+7+9)	462	4.949.978
14		II NOVČANE ISPLATE		
15		Rashodi (od 16 do 21)	463	2.525.587
16	611000	Plaće i naknade troškova zaposlenih	464	622.345
17	612000	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	465	54.301
18	613000	Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge	466	368.551
19	614000	Tekući transferi i drugi tekući rashodi	467	1.458.587
20	615000	Kapitalni transferi	468	
21	616000	Izdaci za kamate	469	21.803
22		Kapitalni izdaci (redni broj 23)	470	2.394.399
23	821000	Izdaci za nabavku stalnih sredstava	471	2.394.399
24		Finansiranje (25+26)	472	133.613
25	822000	Izdaci za finansijsku imovinu	473	
26	823000	Izdaci za otplate dugova	474	133.613
27		UKUPNE NOVČANE ISPLATE (15+22+24)	475	5.053.599
28		NETO NOVČANI PRIMICI/ISPLATE (13 minus 27) ili (27 minus 13)	476	-103.621
29		SALDO GOTOVINE NA POČETKU GODINE	477	379.169
30		SALDO GOTOVINE NA KRAJU GODINE (28+29)	478	275.548

Ravno, 20.02.2023.
Mjesto i datum

DADIĆ (DINKO) IVANA
Certifikovani računovođa

Andrija Šimunović
Rukovodilac

CR-8088/5
Broj licence

M.P.

036/891-465
Kontakt

Bosna i Hercegovina
Pederacija Bosne i Hercegovine
Hercegovačko-neretvanska županija/kanton
OPĆINA RAVNO
URED NAČELNIKA

Trg Ruđera Boškovića bb, Ravno; tel./fax.: +387 36 89 14 65; +387 36 89 14 66;
e-mail: opcinaravno.ravno3@gmail.com

Broj: 01-11-531 /23
Ravno, 25.09.2023. godine

URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FBiH

IZJAVA RUKOVODSTVA

Ova izjava (u skladu sa zahtjevima ISSAI-ja 2580) daje se u vezi s vašom financijskom revizijom Općine Ravno za 2022. godinu, u svrhu izražavanja mišljenja o tome da li financijski izvještaji daju istinit i objektivan prikaz, po svim materijalno značajnim aspektima, u skladu s posebnim propisima Federacije BiH za budžetske korisnike o računovodstvu i financijskom izvještavanju u javnom sektoru. Izjava se daje i u svrhu potvrđivanja da su aktivnosti, financijske transakcije i informacije, prikazane u financijskim izvještajima Općine Ravno, u svim značajnim aspektima usklađene s nadležnom zakonskom i drugom pravnom regulativom.

Potvrđujemo sljedeće (po našem najboljem znanju i uvjerenju, nakon ispitivanja koje smo smatrali neophodnim kako bismo se odgovarajuće informisali):

Finansijski izvještaji

- Ispunili smo svoju odgovornost za pripremu financijskih izvještaja u skladu s posebnim propisima Federacije BiH o računovodstvu i financijskom izvještavanju u javnom sektoru.
- Značajne pretpostavke koje smo koristili u izradi računovodstvenih procjena, uključujući i one mjerene po fer vrijednosti, razumne su i osnovane.
- Odnosi i transakcije između povezanih strana adekvatno su računovodstveno obuhvaćene i objavljene u skladu s posebnim propisima Federacije BiH o računovodstvu i financijskom izvještavanju.
- Pravilno smo procijenili, evidentirali i objavili sve gubitke po osnovu nenaplativih potraživanja, preuzetih obaveza i obezvređivanja imovine.
- Preduzeli smo neophodne aktivnosti da spriječimo prevare i zloupotrebe javnih sredstava za slučajeve koji su nam bili poznati.
- Nije bilo neusklađenosti sa zahtjevima nadležne zakonske i druge pravne regulative, koje bi, u slučaju nepoštovanja, mogle imati materijalno značajne efekte na financijske izvještaje.
- Nabavke roba, usluga i radova proveli smo u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama u BiH, rukovodeći se principima racionalnog trošenja javnih sredstava i obezbjeđivanja najboljeg kvaliteta nabavljenih roba, usluga i radova.

- Postupli smo u skladu sa svim aspektima odredbi ugovora (koje smo zaključili tokom godine ili u ranijem periodu), a koje bi, u slučaju nepridržavanja, mogle imati značajne efekte na finansijske izvještaje.
- Sve transakcije su evidentirane u računovodstvenim evidencijama i prezentovane u finansijskim izvještajima.

Omogućili smo vam:

- pristup svim poslovnim knjigama, evidencijama i dokumentaciji, za koje smatramo da su relevantne za pripremu finansijskih izvještaja;
- pristup svim informacijama o sudskim sporovima u toku, pokrenutim protiv Općine Ravno i koje je pokrenula Općina Ravno i procjenu ishoda tih sporova;
- pristup dokumentaciji vezanoj za sudska poravnanja i isplate po tim osnovama;
- dodatne informacije koje ste zahtijevali od nas za potrebe revizije;
- neograničen pristup osobama u Općini Ravno za koje ste utvrdili da je neophodno da daju revizorske dokaze.

Pružene informacije

- Otkrili smo vam sve poznate slučajeve neusklađenosti sa zakonskom i drugom pravnom regulativom ili sumnjama da one postoje.
- Otkrili smo vam identitet povezanih stranaka subjekta i sve odnose i transakcije koje su nam poznate.
- Dali smo sve informacije u vezi s prevarom ili sumnjom da ona postoji, za koje imamo saznanja i koje mogu uticati na subjekt, a uključuju:
 - rukovodstvo;
 - zaposlene koji imaju značajnu ulogu u internoj kontroli ili
 - ostale, gdje prevara može imati značajan učinak na finansijske izvještaje.

